

sint marten post

In dankbare herinnering aan

JOHANNES LUCAS MARIA KOOPMAN

echtgenoot van
Maria Aldegonda Henrica de Jong

Geboren te Hattenerbroek op 8 september 1915. Gesterkt door het Sacrament der zieken overleed hij op 5 oktober 1984 in het Verpleeghuis 'De Weezenlanden' te Zwolle. Op 9 oktober is hij ter ruste gelegd op het Parochiekerkhof te Hattenerbroek.

Het moet voor hem een zware slag geweest zijn z'n stem te moeten missen, die zoveel voor hem betekende. Dankzij zijn humor en sterke wil om te leven, wist hij dit voor zijn omgeving verborgen te houden.

Hoewel hij zelf een zware weg te gaan had, lukte het hem andere zieken met zijn vrolijkheid op te monteren. Het geloof gaf hem de kracht anderen te steunen en zijn eigen lot te dragen.

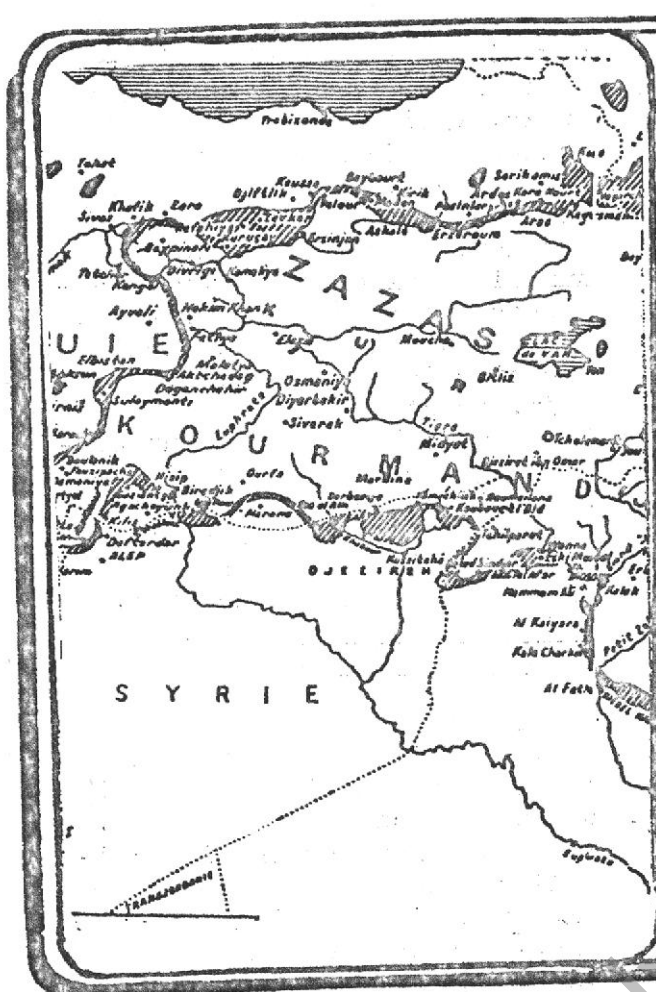
Met de pen regelde hij wat hij voordien met zijn stem deed. Tot aan zijn ziekte was hij zeer actief in het verenigingsleven. Met zijn organisatie-talent spoorde hij zijn omgeving aan op te komen voor 't algemene belang. Onrechtvaardigheid duldde hij niet.

Als vader blijft hij voor ons onvergetelijk. Hij heeft ons geleerd altijd klaar te staan voor anderen. Niets was hem teveel om de kans te geven onze talenten te ontplooren. Moge zijn lijfspreuk 'Niet klagen, maar dragen', zijn levenslust en wilskracht ons altijd tot voorbeeld blijven.

'Buiten U is niets dan strijd,
niets dan moeiten, niets dan zorgen
laat mij, in Uw rust geborgen,
slapen gaan in eeuwigheid.'

Het was hartverwarmend te ervaren hoe
veel de afgelopen jaren meeleefden.
Hiervoor onze oprechte dank.

Fam. Koopman

SINT MARTEN

POST

NR. 6
1984

7^e JAARGANG

VERSCHIJNT 2 MAANDELIJKS

JAARABONNEMENT f 15.-

LOSSE NUMMERS f 3.-

REDAKTIE EN ADMINISTRATIE

POSTBUS 501 6800 AM ARNHEM

Sint Marten Post 1981/4 was een themanummer over Koerdistan, samengesteld door Nederlanders, die bijna dagelijkse contacten hebben (hadden) met Koerden in Nederland.

Dit nummer - het laatste van de jaargang 1984 - brengt een aantal artikelen over de Koerden, die allemaal door hen zelf geschreven werden.

Ingrid Hoekendijk, die via de arnhemse vrijwilligerscentrale voor een korte tijd op het tref- & werkcentrum meewerkte, tikte die artikelen uit en rangschikte ze in de volgorde, zo als die nu voor je ligt.

Met deze uitgave hopen we opnieuw bij te dragen aan een stukje kennis-vermeerdering omtrent de netelige positie waarin het Koerdische volk verkeert.

Gronika

Rees

KOERDEN IN NEDERLAND

Het aantal in Nederland aanwezige gastarbeiders afkomstig uit Turkije is naar schatting 15.000. Van deze 150.000 buitenlanders met een Turks paspoort behoren er ongeveer 20.000 tot het Koerdische volk. Het enige Turks aan deze 20.000 mensen is hun paspoort en niet meer dan dat!

In Arnhem wonen ongeveer 3.000 uit Turkije afkomstige gastarbeiders en gezinsleden. Ongeveer 800 mensen daarvan behoren tot het Koerdische volk. Naast gastarbeiders zijn er ook vluchtelingen, in Nederland leven ongeveer 500 vluchtelingen uit Koerdistan. De in Nederland wonende Koerden krijgen in hun dagelijkse leven te maken met extra problemen. Zij moeten met drie verschillende culturen rekening houden: de Nederlandse cultuur, de cultuur van de landen die Koerdistan bezetten en de eigen Koerdische cultuur. Voor de duidelijkheid: In de bezette gebieden van Koerdistan is alles wat met 'Koerd'-zijn te maken heeft verboden. In Nederland is de situatie ook moeilijk omdat de Nederlandse overheid Koerden niet als een apart volk erkent. Koerden worden bergturken genoemd. Vooral op het maatschappelijke vlak zijn er problemen waar Koerden mee te maken krijgen.

TAAL EN TOLKEN

De meeste Koerdische gastarbeiders zijn analfabeet. Ook beheersen zij vaak de Turkse taal niet (verplicht in Turkije).

Bij contacten met Nederlandse instellingen (artsen, hulpverlening ziekenhuizen) en overheidsinstanties zijn zij genoodzaakt om gebruik te maken van Turkse tolken en maatschappelijk werkers, die vaak weinig of niets van het Koerdische volk weten.

De positie van de Koerdische vrouwen is daarbij nog slechter.

Ook zij zijn meestal analfabeet en ze spreken nauwelijks Turks. Veelal ontbreken contacten met Turkse vrouwen. De Koerdische vrouwen worden zo tot thuiszitten gedwongen. Het contact van de moeders met hun eigen kinderen levert spanningen binnen de gezinnen op; doordat de kinderen, vooral zij die hier in Nederland geboren zijn, op straat en op school Nederlands leren, maar hun moedertaal, het Koerdisch niet of nauwelijks beheersen. De moeders verstaan hun kinderen niet, en de kinderen verstaan het Koerdisch van hun omgeving niet.

GEZONDHEIDSZORG

Voorlichting in de Koerdische taal (zo dit al gelezen kan worden) over medicijngebruik of zwangerschap bestaat niet. Turkse tolken kunnen niet duidelijk maken wat precies de klachten zijn en bij psychische problemen willen de Koerden dit vaak niet via een Turkse tolk vertellen. Als noodoplossing worden kinderen als tolk gebruikt, maar zij beheersen de Koerdische taal ontoereikend, daardoor ontstaan misverstanden en onjuiste diagnoses met alle gevolgen van dien.

HUISVESTING

De extra problemen, waar Koerden bij huisvesting mee te maken hebben, worden veroorzaakt door verzwarende omstandigheden: door de zware repressie in Koerdistan willen Koerden versneld hun gezin herenigen. Als voorwaarde hiervoor geldt in Nederland, dat er onder andere voldoende woonruimte aanwezig moet zijn. Te snel wordt dan een te duur huis of van malafide kopers gekocht. Jongeren die in Koerdistan in gevaar komen, vertrekken naar Nederland, maar krijgen dan te maken met hoge huurlasten voor slechte huizen.

Voor sommige Koerden is terugkeren niet mogelijk, zij moeten uitzien naar huisvesting voor langere termijn.

SAMENLEVEN MET NEDERLANDERS

Doordat Koerden zich voor langere tijd in Nederland moeten vestigen, komen zij in het spanningsveld van enerzijds het willen behouden van hun eigen cultuur en identiteit om in de toekomst terug te kunnen keren naar Koerdistan en anderzijds het aanpassen aan de Nederlandse situatie om samen te kunnen leven met alle bevolkingsgroepen. Vooral de tweede en de derde generatie krijgen hierbij grote problemen, omdat zij niet weten welke keuze zij moeten maken.

ALGEMENE PROBLEMEN

Naast voorgaande problemen hebben Koerden te maken met problemen die voortvloeien uit de politieke situatie van het land van herkomst. Zo worden de Koerden in Nederland, en zeker zij die hun nek uitsteken, in de gaten gehouden door medewerkers van de Turkse ambassade of konsulaat. Voor de aanvraag voor verlenging van het paspoort of voor de opgave van kinderen is contact noodzakelijk. Het opgeven van Koerdische namen is niet mogelijk. Ook bij vakantie in Turkije of bij familieleden die nog in Turkije wonen kunnen problemen ontstaan, controle, bedreiging en arrestatie zijn mogelijk. Financieel en psychisch zijn de in Nederland wonende Koerden nauw betrokken bij de situatie in Turkije. Zij voorzien vaak in de kosten van het dagelijkse onderhoud van in Turkije wonende familieleden of brengen geld bijeen voor de noodzakelijke rechtsbijstand van een advocaat. Gekonfronteerd met al deze problemen, vragen de Koerden de solidariteit van Nederlanders

en de erkenning van het Koerdische probleem in haar algemeenheid; het recht op zelfbeschikking van het Koerdische volk en de konsekwenties die deze erkenning heeft voor het handelen en de houding van de Nederlandse overheid en samenleving.

DE KOERDEN

Er leven meer dan 25 miljoen Koerden verspreid over Turkije, Iran, Irak en Syrië, die tot op heden nog steeds slachtoffers van verdrukkingen zijn. Culturele verdrukking leidt tot verbanning van de taal zelf en van onigerlei publikaties en artistieke uitdrukkingen van de Koerdische taal.

De Koerden zijn erfgenaam van één van de oudste culturen van het mensdom, een cultuur die terug gaat naar de Meden, en waaruit in de loop der eeuwen schrijvers, filosofen, bekende musici en dichters zijn ontstaan; en nu meer dan ooit, komt het dichten opzetten als een uiterste toevlucht voor een volk. Een volk verloochend als zodanig en gedwongen haar identiteit geheim te houden of die te verdedigen, met de wapens in de hand, mochten de vernederingen waaraan ze is blootgesteld, ondraaglijk worden.

Aan het einde van de eerste wereldoorlog zouden de Koerden, net zoals alle andere mensen van het vroegere Ottomaanse rijk verslagen door de geallieerden, een historisch herstel hebben kunnen verkrijgen en hadden toegelaten kunnen worden tot het grote geheel van de Naties als een onafhankelijke staat.

Het doen ontstaan van Koerdistan werd feitelijk overwogen bij het verdrag van Versailles in 1919 en toen bevestigd door het verdrag van Sèvres in 1920.

Maar dit plan bracht spoedig de grote koloniale machten, die meer geïnteresseerd waren in het handhaven van hun bolwerk in het Midden-Oosten en het verkrijgen van hun aandeel van mandaten en protectoraten, in plaats van in de beantwoording van rechtvaardige verwachtingen van een communiteit die gezegend is met alle eigenschappen van een echte natie (eigen taal en godsdienst), in verwarring.

Het is het ongeluk van de Koerden, men moet hier in hun geval wel spreken van een ongeluk, het middelpunt te vormen van de drie grote kulturele stromingen die de streek beheersen; Arabisch, Turks en Perzisch. Het is ook hun ongeluk dat ze boven op één van de grootste olievelden van het Midden-Oosten wonen.

In de 20e eeuw bevorderden de westerse machten, druk bezig met het beperken van de omvang van de kommunistische revolutie, het begin van de pro-westerse sterk gemilitariseerde regimes in het Midden-Oosten. Binnen die samenhang was het mooie ideaal van de president van de V.S., Wilson, een trouw aanhanger van het recht der mensen op zelfbeschikking gedurende het Verdrag van Versailles ten dode opgeschreven.

De Fransen en de Engelsen die zojuist een aantal kleine Arabische staten hadden gevormd - Syrië, Libanon, Transjordanië, Palestina Irak - niet vermeld op de landkaart van het Midden-Oosten, verbraken hun belofte aan de Koerden verwierpen het idee van een groot Koerdistan en steunden de ultranationalistische diktatuur in Turkije onder Mustapha Kemal, die elke minuut benutte voor het ontketen van een forse campagne van onderdrukking van de Koerdische bevolking in zijn land, net toen het hoopte zich te kunnen ontpoppen als een natie.

In Iran maakte in 1925 een staatsgreep een einde aan het koningshuis. De gezaghebber, Reza Pahlavi, gesteund door Engeland, vestigde een militaire monarchie, wier belangrijkste doel het handhaven van de eenheid van het rijk was, gesticht op de Perzische opperheerschappij.

Ook hier waren de Koerden, van hun hoop ontdaan, gedoend om voortaan vervolgd en onderdrukt te worden, net als in Turkije werd een poging gedaan om ze uit te roeien. De Koerden van Irak en Syrië ondergingen hetzelfde lot.

Sindsdien heeft de wereld zich ontwikkeld. De tweede wereldoorlog en verscheidene onafhankelijkheidsoorlogen hebben niettemin de grote mogendheden er toe gebracht zich te realiseren dat veel nauwere betrekkingen, dan louter betrekkingen uit macht lust kunnen ontstaan tussen naties. Het westen heeft erkend dat vroegere kolonies onafhankelijk kunnen worden en beschouwd kunnen worden als naties met hun eigen rechten in de ogen van grotere internationale autoriteiten. Tot op heden echter worden we gekonfronteerd met de tragische schijnbare tegenstrijdigheid, waarbij een eiland als Malta, met een inwoneraantal van 300.000 mensen een zetel heeft in de U.N.O. en haar stem kan laten horen, terwijl meer dan 25.000.000 Koerden nog steeds geen wettelijke thuis hebben om van daar uit hun stem te laten horen.

Ze zijn een kolonie in de volle zin des woords, de laatste ongelukkigen op aarde, die geen ander alternatief hebben dan zich aan te passen. Ze kunnen of de verdwijning van hun kultuur aanvaarden of gewapende strijd leveren, wat tot nu toe altijd geëindigd is in hun verpletterende nederlaag. De besturen die hen regeren, houden hen bewust in een toestand van onderontwikkeling en armoede.

KOERDISTAN

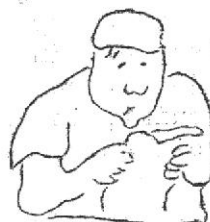
HET LAND

Koerdistan ligt in het Midden-Oosten en bestrijkt een oppervlakte van ongeveer 530.000 vierkante kilometer. Het land is rijk aan grondstoffen, in het bijzonder aan olie en het is strategisch gelegen. Door die rijkdom aan grondstoffen en de strategische ligging is Koerdistan een gewild land bij de omliggende staten, die de zelfbeschikking van het Koerdische volk belemmeren. Het land is daardoor vaak verdeeld. De eerste deling vond in 1693 plaats door het sluiten van het verdrag van Erzerum tussen het Osmaanse en het Perzische rijk. De tweede deling is na de WO 1: het land wordt opgedeeld tussen Iran, Turkije, Irak en Syrië. Koerdistan heeft veel gebergten en is rijk aan bossen. Door het overvloedig aanwezige water (regen, bronnen, beken, rivieren) is landbouw en veeteelt mogelijk. Het klimaat is gunstig in de zomer, het kan dan flink warm worden waarbij de temperaturen schommelen tussen de 25 en 30 graden celsius. In de winter kan het streng vriezen, de temperaturen liggen vaak tussen de 15 en 30 graden onder nul en er ligt sneeuw. Al met al zou Koerdistan een uitstekend vakantieland kunnen zijn.

DE KOERDEN

De meeste geschiedschrijvers

zijn het er over eens dat rond 2.000 jaar voor Christus stammen die de voorouders van de Koerden zijn vanuit de Kaukasus trokken naar het gebied dat nu Koerdistan genoemd wordt. De stammen worden gerekend tot het Arische volk, de Ariërs bestaande uit twee groepen die beter bekend staan als de Meden en de Perzen. Zij die naar het huidige trokken vermengden zich met de inheemse bevolking. Vanaf het moment dat de vermenging leidde tot een nieuwe cultuur en leefgewoonten wordt er van het Koerdische volk gesproken. Als afstammelingen van de oude Meden evenals bijvoorbeeld de stammen van de Kyrtii en de Zikurtu behoren de Koerden tot het Indo-Europese geslacht en hun taal tot het Arische of Iraanse familie. Het totaal aantal Koerden wordt nu geschat op 22 tot 25 miljoen mensen, verdeeld over de landen Turkije, Iran, Irak, Syrië, de U.S.S.R., Afganistan, Libanon, Europa en de U.S.A. 65,2% van de bevolking woont in dorpen en 34,8% in de steden. Van hen werkt 50% in de landbouw, 20% in de veeteelt en landbouw, 10% in de veeteelt en de overige 20% werkt als ambtenaar, handelaar of kleine neringdoende. Juiste cijfers over aantallen Koerden zijn niet te geven. In de verschillende omliggende landen worden de Koerden onderdrukt en zo mogelijk genegeerd in iedere officiële publikatie. Zo worden de Koerden in Turkije "Bergturken" genoemd. In Irak wordt van hen gezegd, dat zij Arabieren zijn die in de bergen wonen en de Arabische taal zijn vergeten. Door de ontkenning van hun bestaan wordt nooit in de volkstellingen gevraagd naar de Koerden of de Koerdische taal.

Koerden?
nee
die hebben
we niet

DE TAAL

De Koerdische taal is als vanzelfsprekend van het aller-grootste belang bij het behoud van de Koerdische kultuur en identiteit. De taal is ontstaan in de 6e eeuw voor Christus en wordt door deskundigen gezien als één der oudste talen. Uit taalonderzoek blijkt de affiniteit tussen het Koerdisch en het Perzisch. Deze affiniteit is te vergelijken met die tussen het Duits en het Zweeds, of tussen het Pools en het Russisch. Van oorsprong is het Koerdisch van Indo-europese afkomst. Er is een verwantschap tussen de Koerdische en de Nederlandse taal, wat blijkt uit de volgende overeenkomsten.

<u>Koerdisch</u>	<u>Nederlands</u>
brauw	wenkbrauw
na	nee
ster	ster
aard	aarde
beni	beneden
te	te
hebbun	hebben
ban	boven

De Koerdische taal bestaat uit drie dialecten of dialektgroepen:

1. het Kermanci, wat door tweederde deel van de Koerden wordt gesproken, in Turks Koerdistan, Syrisch Koerdistan, de U.S.S.R. een deel van Iraaks Koerdistan, Iraans Koerdistan en in Libanon.
2. Sorani wordt gesproken in delen van Iraaks en Iraans Koerdistan
3. Zazaki wordt gesproken in Turkije, Feli in Irak en Bachtiar in Iran.

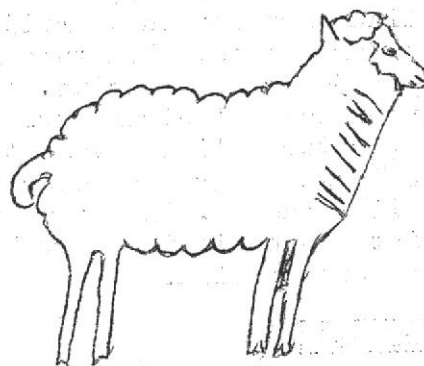
Hoewel het Koerdisch niet officieel bestaat en publikaties in de Koerdische taal verboden zijn, heeft de taal zich toch ook op schrift kunnen ontwikkelen. In de U.S.S.R. en Turkije worden latijnse letters gebruikt, in de overige delen de Arabische.

LITERATUUR/POEZIE

De Koerdische taal vinden we voor het eerst op schrift in de 10e eeuw en de 11e eeuw na Christus. Ten tijde van oorlogen en zware onderdrukkingen in Koerdistan kan de taal op schrift zich niet goed ontwikkelen. In de periode van de 10e tot de 15e eeuw na Chr. komt hier duidelijk verandering in. Klassieke schrijvers en dichters stonden dan ook van die tijd af.

In de periode vanaf de 15e eeuw tot onze eeuw breekt de tijd van de romanschrijvers aan, terwijl we in onze eeuw steeds meer realistische vertellingen en dichtkunst tegenkomen. In de Koerdische literatuur spelen nomadische, feodale en oorlogsomstandigheden een grote rol. Uit die oorlogsomstandigheden kwamen vele geldengedichten voort. Andere inspiratiebronnen voor de Koerdische dichters en schrijvers vormen de schoonheid van de Koerdische vrouwen, de eenzaamheid van vooral schaapsherders en familiegebeurtenissen en feestelijke bijeenkomsten.

MUZIEK

Evenals de ontwikkeling van de taal is de muziek een peiler onder het behoud van de cultuur. De overdracht van gedichten, verhalen en zang vinden van generatie op generatie plaats. Gedichten en verhalen zijn veelal niet op schrift gesteld. De muziek wordt niet in notenschrift verwerkt. Iedereen, dus ook de analfabeten en niet-noten lezers, kent vele liedjes, epo's, enz. Juist door deze overdracht veranderen de gedichten, verhalen en liedjes steeds iets, zowel de muziek als de vertelling. Naast zangers (deng bêjs), volkszangers (stranbêjs) verhaalvertellers (cirok bêjs) zijn er de mitribs, een soort zigeuners. Deze mensen trekken met hun tenten van dorp naar dorp. Zij staan bekend om het vakkundig gebruik van een bastrommel en een hobo-achtig instrument, de zirne. De mitribs vrolijken feesten op zoals bij besnijdenissen, bruiloften en verjaardagen. Enkele instrumenten die veel voorkomen zijn: blaasinstrumenten: dūdūk, een fluit met echo-achtige effecten en bikir, een schaapherdersfluit. Deze instrumenten worden veelal gebruikt in de cultuur van mensen afkomstig uit de bergen, zij zijn van oorsprong nomaden. Snaarinstrumenten: de tenbūr, een 6-snarige luit. Deze komt voor in de vlakten bij de Eufraat en de Tigris. De liederen van mensen uit de bergen worden lawik of siwaran genoemd, d.w.z. liederen van de ruiters met stotende tonen en een vlot ritme. In de vlakten worden ze delat genoemd, wat schooon of mooi betekent. Deze liederen vertonen een meer regelmatige of eentonige melodische lijn.

DANS

In de Koerdische cultuur is ook de dans van belang. Opvallend is,

dat bij de Koerden, in tegenstelling tot de meeste omringende volkeren, de vrouwen meedansen. Dat geldt dan bij de feestelijke dansen, bijv. bij bruiloften.

Twee danssoorten zijn:

Dilan, de dansers en danseressen vormen één lange keten. Men houdt elkaar vast aan de pink. De andere hand heeft men in de zij of op de schouder van de buurman. De voorste danser zwaait met een sjaal in de hand. Dilok, ook hier zien we één keten. De dans wordt onderbouwd door een voorzanger. De groep herhaalt steeds de voorzanger, daarbij begeleid door trommels.

Opvallend bij vrijwel alle dansen zijn de ritmische bewegingen die gemaakt worden met de voeten en de borst.

GODSDIENST

In Koerdistan komen drie soorten geloof voor. Ten eerste de Islam die is te verdelen in twee stromingen; het soennistische en het sjiiitische geloof. Tweederde van de bevolking is aanhanger van deze godsdienst. Ten tweede het Yezidi, een geloof dat afkomstig is van het zoroastrisme oftewel het mazdeïsme, het oude geloof van de Moden en de Perzen. Ten derde het christendom. Het huidige christendom is ontstaan uit twee oude christelijke geloofsgemeenschappen; het Assyrische en Chaldeeuwse. Het Christendom begon zich te verspreiden in de 4e eeuw na Chr. De landen die Koerdistan altijd bezet hebben, onderdrukten de Koerden niet alleen om hun nationaliteit, maar ook om hun geloof, zoals de Christen-Koerden en de Jezidi hebben ervaren. Deze landen hebben de godsdienst gebruikt om Koerden tegen elkaar te laten strijden maar ze zijn daar niet in geslaagd. Het geloof heeft een grote rol gespeeld in de Koerdische strijd om onafhankelijkheid. Door de verschillende geloofsovertuigingen werd deze strijd bemoeilijkt.

EKONOMIE

De meeste Koerden zijn afhankelijk van de landbouw en veeteelt. Het land is vruchtbaar, er zijn voldoende watervoorzieningen. De belangrijkste landbouwprodukten zijn granen (tarwe, gerst) en tabak. Daarnaast worden er volop groenten, fruit en andere produkten verbouwd. Zoals druiven, appels, rijst, perziken, abrikozen, katoen, hazelnoten enz. Naast de landbouw vormt de veeteelt een belangrijke levensbron. Er zijn schapen, koeien en geiten die wol vlees en allerlei melkprodukten leveren. De derde inkomstenbron wordt grotendeels ingepikt en bestaat uit de vele

grond- en delfstoffen zoals olie, gas, zout, fosfor, koper en andere metalen. Daarnaast is er volop bouw materiaal.

De hier beschreven bestaansbronnen zijn niet eerlijk verdeeld. De meeste boeren zijn arm en hebben geen of weinig land, dit is grotendeels in handen van grootgrondbezitters. De olie is in handen van de overheersende regimes. De produkten die in de verwerkende industrieën verwerkt worden zoals suikerbieten, katoen, tabak leveren niet veel op. De aankoopsprijzen worden laag gehouden door de staten. Na verwerking worden ze flink winstgevend op de export-markt gebracht.

INDUSTRIE

Er bestaan nauwelijks industrie in Koerdistan. Alle rijkdommen worden Koerdistan uitgevoerd en elders verwerkt. De grote olie-industrie wordt ook aan de Koerden onttrokken. Koerden kunnen er geen werk in krijgen. In gebieden waar veel Koerden wonen, vinden vele deportaties plaats, bijvoorbeeld in Iraaks Koerdistan, waar honderdduizenden Koerden hun woonplaats verloren. Hun werkplaatsen worden ingenomen door bijv. Egyptenaren of andere Arabieren die als gastarbeiders aangetrokken worden.

KLEDING

Over het algemeen kan men zeggen dat de Koerden vergeleken met de omwonende volkeren er kleurrijker en veelzijdiger uitzien. Er bestaat een kledingkeuze die over het algemeen hetzelfde is. Verschillen, bijvoorbeeld in kleurpatronen bestaan wel per streek en soms zelfs per dorp. De kleding is meestal gemaakt van zijde, katoen, wol en fluweel. Tegenwoordig worden steeds meer kunststoffen gebruikt. De kleding van zowel mannen als vrouwen is aangepast aan de weersomstan-

digheden. De vrouwenkleding ziet er als volgt uit: een lange (doorschijnende) jurk tot de voeten, versierd met allerlei kleine sieraden, een lange onderbroek tot op de enkels, een jasje. Deze basiskleding wordt Kiras u Elek genoemd. Bij de mannen zien we de Şal u Şapik bestaande uit een wijde pofbroek waarmee gemakkelijk in kleermakershouding op de grond gezeten kan worden, een kort jasje, een lange sjaal voor om het middel en een sjaal als een soort tulband opgerold voor op het hoofd. Een andere soort kleding voor mannen waarbij de broek minder wijd is heet Reng u çox.

VOEDSEL

Het basisvoedsel voor allordag bestaat vooral uit brood, dun en platgebakken, en yoghurt (mast). Dit kan gegeten worden met verse kaas, bieslook (zazik), eieren en melk. Er wordt als dat mogelijk is twee maal per dag gegeten. Een warme maaltijd bestaat uit gerst, soms rijst, rode linzensoep (nisk), verse rauwe groenten, een stuk brood en als er geld voor is een stukje vlees.

KORTE GESCHIEDENIS VAN

KOERDISTAN

Vroeger was Koerdistan, een bergland, moeilijk toegankelijk. In bepaalde gebieden werden staatjes gevormd die onafhankelijk waren. Maar door de strategische ligging

en de rijkdom aan grondstoffen werden alle staatjes vernietigd. Door vele volkeren zijn de Koerden overheerst, zoals door Assyriërs, Grieken, Perzen, Mongolen, Turken en Arabieren. De Koerden hebbengeen onafhankelijk land, het land is verdeeld tussen verschillende landen:

1e verdeling vond plaats in 1639 met het verdrag van Erzerum tussen het osmaanse en perzische rijk.

2e verdeling vond plaats na de Eerste Wereldoorlog werden de Koerden beloofd een eigen onafhankelijke staat te krijgen met het verdrag van Sèvres in 1920. Maar al in 1923 volgde het verdrag van Lausanne waarin totaal geen rekening meer werd gehouden met de aanspraken van het Koerdische volk. Vele opstanden tegen de overheersers en een bloei van het nationale bewustzijn waren het resultaat. De feitelijke situatie is, dat Koerdistan verdeeld is tussen Turkije, Iran, Irak en Syrië. Ondanks de grote tegenstelling tussen deze landen hebben zij wat de Koerden betreft wel altijd samengewerkt. Een voorbeeld is de situatie in de Republiek Turkije onder Atatürk. De bevrijdings oorlog o.l.v. Atatürk werd gevoerd door Turken en Koerden samen. De Koerden werd beloofd rechten te zullen krijgen na de overwinning. Deze rechten zijn er nooit gekomen. Integendeel zelfs. Ploeseling bestonden de Koerden niet meer en heetten "bergturken". ± Twee miljoen Koerden werden gedood. Honderdduizenden werden gedeporteerd van het oosten naar het westen van republiek Turkije. Er ontstond een totaal verbod van alles wat Koerdisch was. Samenwerking tegen de Koerden is vastgelegd in verschillende verdragen, wat bijvoorbeeld resulteerde in vervolgingen van Koerden op Iraaks grondgebied door Turkse militairen. En de geschiedenis herhaalde zich steeds weer. Het Koerdische volk blijft zich

echter verzetten, ondanks de onderdrukking zoals we die in verschillende landen zien. In Turkije leven de Koerden steeds met grote gevaren. Duizenden Koerden zijn door het militaire bewind van generaal Kenan Evren gearresteerd.

Tegen de duizenden lopen schijnprocessen waarbij veel doodvonnissen geëist worden. In de gevangenissen, waarbij de gevangenis in Diyarbakir als zeer mensonterend bekend staat, wordt gemarteld, advocaten worden geweigerd, bezoek door familie is vaak niet mogelijk. In dorpen en steden vallen doden en gewonden bij razzia's. Tweederde van het Turkse leger, 450.000 man, is gestationeerd in Turks Koerdistan. Het Turkse leger, maar ook de NATO gebruiken het gebied als oefenterrein.

De Koerdische bevolking wordt gedwongen als in een "spel" het slachtoffer te zijn. Dit vindt in letterlijke zin plaats. In Iran en Irak is de situatie ronduit triest te noemen. Sinds September 1980 woedt de oorlog tussen beide landen. Voor een belangrijk deel vindt de oorlog plaats op Koerdisch terrein. Beide legers zetten Koerdische militairen tegen elkaar in. De Koerdische burgerbevolking aan weerszijden van de Iraaks-Iraanse grens wordt niet ontzien bij de gevechten en zware bombardementen. Door deportaties of de vlucht voor de oorlog worden families uit elkaar gerukt. Mensen verliezen huis en haard. Zowel binnen Koerdistan als in Turkije, Iraan, Irak en in Europa bestaat er een Koerdisch vluchtelingen probleem. Echter doordat de belangen van vele landen in het Midden-Oosten groot zijn wordt het Koerden probleem niet erkent, met alle gevolgen voor mensenrechten, de vluchteling.

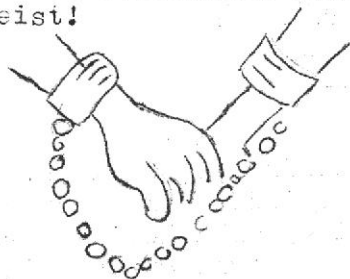
Het is belachelijk dat een volk van 25 miljoen geen enkel recht heeft. De taal, de cultuur, het bezit en beheer van eigen rijk-

dommen wordt hen onthouden. Het Koerd-zijn op zich wordt als een misdaad beschouwd. Het is diep triest dat de wereld geen oog heeft voor 25 miljoen medemens die als gevolg van allerlei eigenbelangen van landen in en buiten het Midden-Oosten dagelijks gekonfronteerd worden met geweld, arrestaties, vervolgingen, honger enz.

TURKS-CYPRISCHE STAAT

Op 15 november 1983 heeft Rauf Danktash, gesteund door Turkije een onafhankelijke Turks-Cypri-sche staat afgeroepen, omdat de Turkse bewoners van Cyprus constitueerden een "minderheid zonder rechten". In principe ben ik voor het zelfbeschikkingsrecht ter aller volkeren en minderheden. Ik vind het een belangrijk keerpunt in het chauvinistische en soms facinistische beleid van de Turkse staat sinds hij opgericht was door Kamal Attaturk vroeg in de twintiger jaren, tegenover de (minderheden) die een belangrijk deel van de Turkse bevolking uitmaken.

Turkije erkent en steunt een staat die in leven es gebracht door een geïmporteerde groep mensen (dat wil zeggen een minderheid), maar ontkent de allerminste rechten van "Turkse volkeren; namelijk; Armeniers en Koerden die al duizenden jaren voor de Turken in dat land hebben gewoond. Het uitmoorden van Armeniers door de Ottomaanse sultan einde 19e eeuw tot de jaren van de eerste wereld oorlog, is nooit gecompenseerd voor, door de Turkse staat die de hele erfenis van de Ottomaanse voor zichzelf eist!

Wat de Koerden betreft, herhaalde de Turkse staat diezelfde methoden van ottomansen en heeft tegen honderd duizenden Koerden massamoorden gepleegd, bovendien heeft hij nog meer onschuldigen bloot gedeporteerd naar het midden en westen van het huidige Turkije, en zelfs ook naar Cyprus, daarna heeft deze staat de identiteit van het Koerdische volk strafbaar gemaakt. Koerden worden in het vervolg "bergturken" genoemd. En Koerdistan wordt Oost-Turkije genoemd. Zelfs de omgekomen Koerden in de natuurlijke rampen (zoals in het geval van de jongste aardbeving in het bezette deel van Koerdistan door de Turken), mogen hun eigen identiteit niet naar het andere leven meenemen.

Is het dan een keerpunt in het Turkse beleid? Gaat de Turkse staat dan de rechten van de Koerden en de Armeniers ook erkennen? Of heeft het alleen te maken met het chauvinistische beleid?

Op de avond van 18 April 1984 vierde de Koerdische gemeenschap in Gelderland het Koerdische nieuwjaar, Nawroz. Hier volgt de toespraak van de vertegenwoordiging en van de Koerdische Democratische partij, KDP.

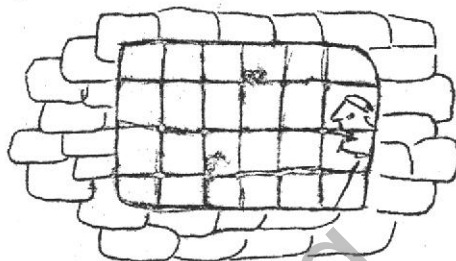
Beste vrienden, dames en heren, Het is mij een eer u toe te mogen spreken ter gelegenheid van het Koerdische n.j., daarom dank ik de organisatoren van dit feest van harte, en wens hen en u alle een gelukkig Nawrôz, hopelijk brengt het voor het Koerdische volk de overwinning van hun rech-

ten en voor de wereld overal rust en vrede. Misschien is het voor velen van u niet zeer duidelijk waarom deze dag zo belangrijk is voor de Koerden. Het antwoord, dames en heren ligt er niet zo zeer in dat Nawrôz één nieuwe dag betekent. Deze dag was al bekend voor vele volkeren in Midden en Oost Azië. Uiteraard hebben ze allemaal op deze dag veel feest gevierd met muziek, dans en andere prettige activiteiten, omdat met de ingang van Nawrôz, het tamelijk koude seizoen, de donkere winterse dagen eindigen, en het leven opnieuw begint. Als het hierom gaat was het zeker voor onze voorouders meer dan reden genoeg om op deze dag enthousiast te zijn. 's Winters is het grootste deel van Koerdistan, vooral de bergen met sneeuw bedekt, bijna elke gemeenschap was en is nog vaak van de buitenwereld afgesneden, bovendien was het levensgevaarlijk naar buiten te gaan of te reizen. Ze hebben dus hun enthousiasme in meerdere feestelijke activiteiten gepresenteerd, waarvan het stichten van gigantische vuren op elk plekje op de bergen het meest opvallende was, ... waarmee de sneeuw ook begon te ontdooien. Deze festiviteiten in Koerdistan kwamen echter in de vergetelheid nadat het land bezet werd door een vreemde macht namelijk de macht van "Duhaak" wiens tijdperk beschouwd wordt als de donkerste aller tijden...geen Nawrôz en geen Nawrôz vuur meer. De vrolijkheid en de geestigheid van de mensen verdwenen snel. Alle gedachten moesten op zoek om aan deze moeilijke situatie een eind te maken. Het verzet tegen Duhaak begon en groeide snel onder de legendarische leider Kawa - een tot dan onbekende smid. De voorbereidingen voor de laatste bestorming van Duhaaks troon ontwikkelde zich in een langdurige stilte en met veel geduld van de leider en zijn volgelingen.

Duhaak op zijn beurt verscherpte de greep op alle sectoren en dulde geen protest of open verzet. Het land werd verwoest en de mensen werden met ijzeren handen onderdrukt. Kawa, de smid had alle gebeurtenissen nauw gevolgd en kwam ten einde tot de laatste fase van zijn plan. De tijd voor het bestormen van de troon was gesteld op de vooravond van Nawrôz. Het moest snel gebeuren. Door gebrek aan de huidige communicatie middelen, namelijk radio en telefoon, moesten de strijders de overwinning aankondigen door middel van Nawrôz vuren. Het eerste vuur scheen op de hoogste berg vlak bij het hoofdkwartier van de beul Duhaak. Elk dorp dat het hoofdvuur zag, stichtte onmiddellijk een eigen vuur en zo werd het bericht landelijk verspreid. Het gelukkige bericht kwam op tijd en binnen enkele uren was het land gevuld met vurige plekjes en de oude festiviteiten begonnen weer overal. U ziet het dames en heren; Nawrôz is voor ons een symbool geworden. Het wordt op nationaal niveau gevierd en de herinnering aan Kawa, de smid, en zijn patriotisme blijft in elk Koerdisch hart voortleven. Tegenwoordig is ons land verdeeld. Tirannen overheersen, zelfs Nawrôz is verboden. Hun corrupte mentaliteit gaat zover door dat ze de Koerden "gebergte Turken" noemen. Deze gebergte Turken worden als verraders beschouwd, wanneer zij iets met hun ouders of zelfs met hun voorouders te maken hebben. Desondanks wordt Nawrôz gevierd in vrijheid en in de gevangenissen van de nieuwe "Duhaaks". In de meest gehate Diyarbakir gevangenis moesten vorig jaar vele van de inzittende Koerdische patrioten als Turkse straf tegen het vieren van Nawrôz, hun leven verliezen. Ik ga niet dieper in op de droevige omstandigheden waarin de Koerden verkeren. Laten we samen

vanavond even van de vrolijke kant van de Nawrôz festiviteiten genieten.

Nogmaals allerbeste wensen voor iedereen en een vreedzaam nieuwjaar voor de hele wereld.

NEWROZ

Newrôz betekent in de Koerdische taal "nieuw dag" en deze nieuwe dag is voor de Koerden om verschillende redenen belangrijk. In de eerste plaats betekent het het einde van een strengen winter en het begin van de lente, van nieuw leven, de geboorte van jong vee, landbebouwing en het wegwerken van de schade, die de winter heeft aangebracht. Belangrijker is echter de terugkomst van het zachte weer, de zon, de schoonheid van het land, van bloeiende bomen, bloemen die de vlakten als een tapijt bedekken. Stromen met smeltwater, koud, schoon en vruchtbaar, storten zich dan van de zilverwitte bergtoppen. De Koerden wachten deze dag vol hoop en spanning af en zij maken dat duidelijk in kleurrijke dansen en muziek, waar de traditionele volksliedjes in doorklinken. Mannen, vrouwen en kinderen laten geen tijd verloren gaan. In feite is dit de gelegenheid waarbij alle politieke, sociale en culturele drijfveren zichtbaar worden, ondanks het wakend oog van de machthebbers, die de scepter zwaaien in de verschillende delen van het opgedeelde Koerdistan en die er niet voor terugdeinzen om Newrôz te verbieden,

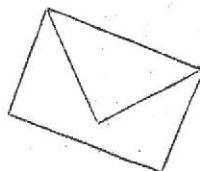
wanneer zij zich daar sterk genoeg voor voelen. Dikwijls zijn er dan ook al drastische maatregelen genomen tegen de Newrôz feesten die vaak resulteren in zware beproevingen. Desondanks wordt Newrôz nog steeds gevierd, nl. daar waar de autoriteiten niet veel te vertellen hebben; in de dorpen, in de valleien, in de bergen in ieder Koerdisch huis. Aan de vooravond van Newrôz op 20 Maart, ontsteekt men overal in de bergen enorme vuren. Ook op de hooggelegen plaatsen (daken van huizen) om Kawa te herdenken. Deze Koerdische held ondernam in deze nacht een glorieuze poging om de toenmalige heerser Duhak ten val te brengen. Duhak had zich met de hulp van een handjevol verraders van de macht meester gemaakt en hij, aanvankelijk een religieuze leider, ontpopte zich als een infame diktator, die het Koerdische volk op een ongekende wijze uittuiste. Zijn wreedheid ging zelfs zover, dat hij op advies van zijn doktoren de hersenen van jonge mannen als medicijn gebruikte tegen de pijnlijke gezwellen op zijn schouders. Omdat hij bovengenoemd medicijn als zeer weldadig ondervond, begon hij regelmatig en wel elke dag, twee jonge mannen te doden, iets wat het volk een enorme schrik aanjoeg. Men voelde dat deze heerser gedood moest worden, wilde het volk voort kunnen bestaan. Kawa, de smid bedacht een list en slaagde er in om elke dag één jongeman te redden. Deze werden naar een speciaal kamp in de bergen gestuurd, terwijl hun hersenen vervangen werden door die van een geit. In de korte tijd groeiden de geredde jongelingen in aantal en zij werden voorbereid op een aktie die op de vooravond van Newrôz plaats zou vinden. Kawa leidde hen uit de bergen naar beneden, en viel met hun hulp het paleis van Duhak aan. De tiran werd overwonnen en zoals van tevoren was afgesproken, werd door

het aansteken van enorme vuren verteld dat het plan was gelukt; het Koerdische volk was gered. Toen de mensen in de dorpen de vuren zagen waren ze zo verheugd, dat zij op hun beurt vuren ontstaken, totdat het gehele gebied ervan op de hoogte was en nieuws van de overwinning ook over de rest van het land verspreid was. Daarom worden sindsdien op de avond voor Newrôz vuren in Koerdistan aangestoken, als symbool van de overwinning van het Koerdische volk op de onderdrukkers en de bezetters.

Om deze herinnering hoog te houden hebben de Koerden een kalender ontwikkeld volgens welke het nieuwe jaar op 21 Maart begint. De eerste maand van het jaar wordt ook Newrôz genoemd. Tenslotte nog dit: de Koerden schrijven niet het jaar 1984, maar 2596! Voor de Koerden begint de jaartelling nl. met de val van Ninive, de hoofdstad van de Assyriërs. In het jaar 612 v.Chr. kwam Ninive in handen van de Meden, de voorouders van de Koerden.

De twaalf maanden van het Koerdische jaar zijn achtereenvolgens Newrôz, Gûlan, Cûzerdan, Pûsper, Kermanan, Gelawej alle 31 dagen: Rezber, Gelarêzan, Sermawôz, Berfirbarran en Rêbenden alle 30 dagen. en Resome 29 dagen.

Deze informatie is verstrekt door de Nederlandse Vereniging tot hulpverlening aan Koerden in Arnhem. Voor meer informatie kunt u schrijven naar N.V.H.K. postbus 165 Velp en financiële bijdragen kunnen gestort worden op gironummer 1314976 t.n.v. penningmeester.

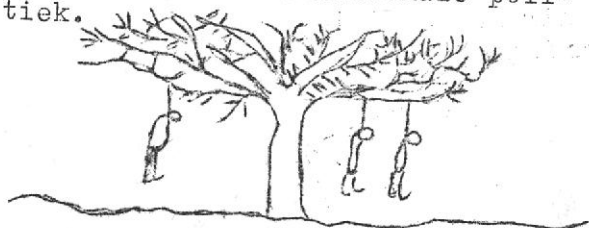

DE ONTKENNING VAN EEN VOLK

De geschiedenis van de Koerden

In Arnhem wonen zo'n 800 Koerden. Niet bepaald weinig voor een etnische minderheid die zelfs in "eigen land" een minderheid is. Maar wat weten we er meer van dan dat ze elk jaar hun eigen nieuwjaar vieren; Newrôz. Voor ons een kleurrijk spektakel van kleren, muziek en folklore. Voor hun echter een lentefeest dat symbool is van hun vrijheidsstrijd. Sommigen van ons weten misschien zelfs dat het Koerdische volk ook onderdrukt wordt in Turkije, Irak, Iran en Syrië. Cultureel, sociaal en fysiek. Maar wie weet iets van de eeuwenlange geschiedenis van dit volk te vertellen? Wie weet de oorzaken van die onderdrukking te noemen? Wie weet waarom Koerden geen Koerden meer mogen zijn?

Koerdistan; je zult het op bijna geen enkele kaart meer vinden. Weggemoffeld in stoffige archieven, verdrongen naar de hoeken van ons geheugen. Het grote vruchtbare gebied, ongeveer zo groot als Frankrijk, lijkt van de aardbodem verdwenen te zijn. Eén van de grootste gemeenschappen in het Midden-Oosten, De Koerden lijken niet meer te bestaan. Wat eens Koerdistan was is opgedeeld tussen Turkije, Iran, Irak en Syrië. Het volk dat eens Koerden heette is nu verdeeld in o.a. Bergturken en Arabieren. Een volk dat haar eigen taal niet meer mag spreken, haar traditionele kleren niet meer mag dragen, haar cultuur moet vergeten, haar organisaties moet ontkennen, op straffe van de dood. Politiek en economie onteigenden een land en belagen een volk. Koerden worden als speelbal gebruikt door Arabische en internationale politiek.

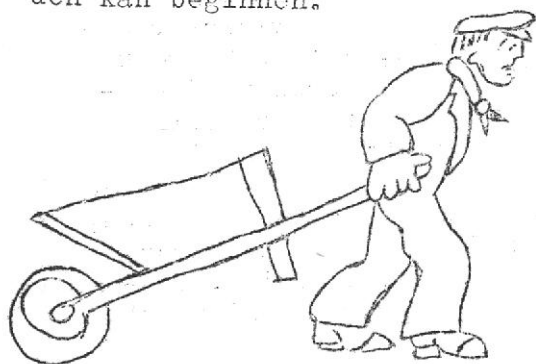
tk: Alliantie

De kiem van de opdeling van Koerdistan ligt in de 16e eeuw. Tot die tijd bestond het land uit een groot aantal vorstendommen. Elk met een eigen prins en elk onafhankelijk. Samen waren die onafhankelijke staatjes een buffer tussen twee grootmachten van die tijd: het Osmaanse en het Perzische rijk. Geleidelijk aan kiezen de prinsen voor een alliantie met één van de twee grootmachten. Afhankelijk van hun religieuze voorkeur. De Osmanen en Perzen bevechten elkaar; gebruik makend van hun allianties met de Koerden. Uiteindelijk sluiten de twee grootmachten over de hoofden van de Koerden heen een verdrag. Van alliantie is dan geen sprake meer, laat staan van onafhankelijkheid van de Koerdische vorstendommen. Die werden zonder meer door hun vroegere bondgenoten ingelijfd, na eerst voor hen gevochten te hebben. Door gebrek aan samenwerking zijn de Koerden niet in staat de overmacht te keren. Eén voor één vallen ze. De laatste in 1867. Maar ook nu nog hebben ze een zekere mate van vrijheid. Een laatste beetje vrijheid dat met het verval van het Osmaanse Rijk en de steeds groter wordende westerse greep op het Midden-Oosten echter snel in de verdrukking komt.

Bevrijdingsbeweging

Tijdens de eerste wereld oorlog sluit het Osmaanse Rijk zich aan bij Duitsland, Oostenrijk en Hongarije. Daarop vallen de Britten en Fransen het gebied binnen. Ondanks het tekenen van een wapenstilstand stoten de Britten door naar de olierijke provincie Mosul; een Koerdische provincie. Om de economische en politieke belangen van het westen veilig te stellen verdelen de geallieerden het Osmaanse Rijk. Zij verzekeren zich zo van de bodemschatten in het Midden-Oosten en een

verdeeld gebied maakt een effectieve kontrôle makkelijker. Als de WO 1 in 1918 ten einde loopt, is de strijd voor de Koerden nog lang niet gestreden. Koerden en Turken vinden elkaar in hun verzet tegen de westerse grootmachten. Op dat moment is deze samenwerking niet zo onlogisch. Binnen het Osmaanse Rijk werden de belangrijkste verschillen bepaald door het al dan niet moslim zijn. De Koerden hadden, als moslims, nog een bepaald aantal vrijheden binnen het Rijk. De direkte onderdrukking kwam voornamelijk van de Koerdische grootgrondbezitters die nauw samenwerkten met de centrale regering in Constantinopel. De bevrijdingsbeweging keerde zich dan ook niet alleen tegen de westerse mogendheden, maar ook tegen de eigen heersende groepen. Uit teleurstelling in het verdrag van Sèvres (zie verderop) sloten steeds meer Koerden zich bij het verzet aan. Onder leiding van Mustafa Kemal (die zich later Atatürk - vader der vaderlands - liet noemen) werd de bevrijdingsbeweging steeds meer door rechtse groepen gestuurd. Bang voor een succesvolle bevrijdingsstrijd probeerden zij het tij te keren. Wat eerst een strijd was van het Koerdische en Turkse volk tegen hun onderdrukking, werd door Mustafa Kemal al snel een strijd dóór de massa voor de heersende groepen. In 1923 wordt de nieuwe republiek uitgeroepen met Atatürk aan het hoofd. De strijd van de Koerden wordt onder het kleed gevoegd. De strijd tegen de Koerden kan beginnen.

tk: Verdragen

Voor een beter begrip van de situatie van de Koerden zijn twee verdragen van belang. Allereerst het verdrag van Sèvres dat in 1920 getekend werd. Gedurende de hele oorlog is er door de geallieerden gepraat over de verdeling van het Osmaanse Rijk. Ook na de oorlog ging dit praten door. Volgens het verdrag van Sèvres zou het vroegere Osmaanse Rijk opgedeeld worden in een aantal nieuwe staten. De Turken zouden dan in Turkije komen te leven, de Arabieren in Irak en Syrië en de Armeniërs in Syrië. Ook de Koerden zouden een autonome staat krijgen. Een staat die echter slechts een fractie is van de totale omvang van Koerdistan en die bovendien nog een tijd onder Turks-bestuur zou vallen. Met dit verdrag wordt het recht op onafhankelijkheid van de Koerden erkend, maar is de verdeling van Koerdistan tegelijkertijd een feit. Waren de Koerden al eerder verdeeld tussen het Osmaanse en het Perzische Rijk, nu worden zij verdeeld over Turkije, Iran, Irak en Syrië. Zoals al eerder gezegd, steunden steeds meer Koerden, deels uit teleurstelling over dit verdrag, de bevrijdingsbeweging. Atatürk had de Koerden namelijk, na een overwinning, vrijheid en volledige gelijkheid aan de Turken beloofd. Na de machtswisseling in Turkije, waar Atatürk het nu voor het zeggen had, werd er een nieuw verdrag opgesteld. Dit verdrag van Lausanne verving het verdrag van Sèvres en dwong de Turken in overeenstemming met hun belofte om etnische minderheden recht te geven op eigen taal en religie. Maar de Koerden werden weer eens belazerd. In het verdrag werd speciaal niets opgenomen over de Koerden omdat zij niet als minderheid, maar als apart volk werden gezien. De toenmalige Turkse premier zei:

"De bevolking van de republiek Turkije is samengesteld uit twee volken. De Turken en de Koerden en samen regeren deze twee groepen het land." Praktisch gezien hield dit in, dat de Koerden niet meer bestonden. Zij hadden geen verdrag meer om op te staan en voor de Turkse overheid waren zij slechts bergturken die in het oosten van het land leefden. Weer werden zij verdragen door vroegere bondgenoten.

tk: Opstanden

De nationale gedachte van de "redder van Koerdistan", zoals Atatürk zich noemde, bestond uit een keiharde assimilatiepolitiek. De Koerden moesten heropgevoed worden zodat zij zich uiteindelijk niet langer als Koerd zouden gedragen en voelen, maar als Turk. De Koerdische taal werd verboden. Voor elk uitgesproken of geschreven woord moest 5 piaster betaald worden (toen de prijs van een schaap). Vooral de Koerdische boeren die geen woord Turks spraken moesten de wrange vruchten van dit verbod plukken. Koerden werden gedeporteerd en in hun plaats werden Turken gehuisvest. Op die manier trachtte de regering de Koerden zoveel mogelijk te verspreiden zo hun kracht te breken. In 1925 kwamen de Koerden als reactie op de deportaties, de immens hoge belastingen en de dwangarbeid in opstand. Tal van executies volgden en miljoenen werden verdreven. Ook de volgende opstanden werden bloedig onderdrukt. Na de WO 2 waren er geen grote opstanden meer in Turkije, wat niet wil zeggen dat de onderdrukking ophield. Integendeel. Met name tijdens perioden dat het leger aan de macht was, was de repressie enorm. Ook nu dus. De militairen organiseren grote moordpartijen en duizenden Koerden zitten om politieke redenen gevangen. In de gevangenis hebben Koerden geen enkel recht. Zij mogen niet

lezen en schrijven, mogen geen bezoek ontvangen, er is nauwelijks medische verzorging, talloze Koerden sterven als gevolg van martelingen en tientallen worden zonder ordelijk proces geëxecuteerd.

tk: Autonomie

Het hoogtepunt van het Koerdisch verzet tot nu toe ligt in Irak. Voor iedere machtswisseling in dat land (en dat waren er nogal wat) zochten de nieuwe machthebbers in spé steun bij de Koerden. Talloze beloften werden gedaan en mooie woorden waren niet van de lucht. Maar nadat de staatsgreep gelukt was en de nieuwe regeerders sterk genoeg waren, keerden zij zich tegen de Koerden. Dit herhaalde zich keer op keer. In 1961 begonnen de Iraakse Koerden, onder leiding van generaal Barzani, aan een grote opstand. met zo'n 7.000 man sterke troepenmacht werden gebieden bevrijd. Ondanks een enorme overmacht van de vijand hield het guérillaleger stand. Eén keer zette Irak zelfs haar hele leger in. (50.000 man incl. tanks, zwaar afweergeschut en vliegtuigen). Op 11 Maart 1970 werd de Iraakse regering gedwongen een akkoord te ondertekenen waarin het bestaan van het Koerdische volk erkend werd en waarin het autonómie beloofd werd. Die autonómie moest binnen 4 jaar helemaal afgerond zijn. Als dit niet door zou gaan, zou de regering na 4 jaar opnieuw beginnen. Het was de Iraakse regering duidelijk, dat de Koerden niet met geweld vernietigd konden worden. Omdat de regering net aan de macht was en zij eerst de problemen die binnen de partij speelden op moest lossen, lastte zij een pauze in, zodat zij het land in politiek, economisch en militair opzicht kon versterken.

Gedurende die 4 vredesjaren werd geen enkel artikel van het verdrag van 11 Maart 1970 door de regering nageleefd, eerder bestreden. Zij hebben binnen die periode hun ekonomie versterkt en moderne militaire wapens aangeschaft, zodat zij aan het einde van die 4 jaar klaar waren om oorlog te voeren.

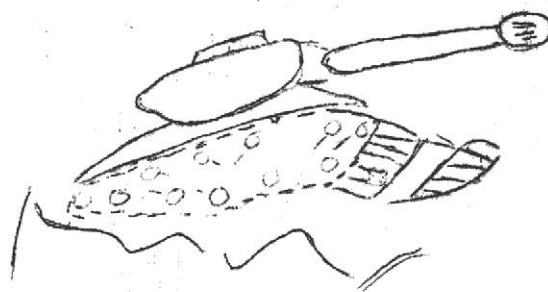
De reaktionaire Koerden wilden ondertussen samenwerken met Iran en de V.S., omdat Iran grensproblemen had met Irak en de V.S. nog bepaalde belangen had in Iran. Op 11 Maart 1974 brak de oorlog tussen Iran en Irak uit. De Koerden werden gesteund door Iran en de V.S., maar moesten met een slechte militaire uitrusting vechten tegen de moderne Iraakse militaire wapens. Toch hebben zij de Iraakse ekonomie veel schade kunnen toebrengen, zodat het de Iraakse regering nogmaals duidelijk werd, dat de Koerden niet door oorlogvoering vernietigd konden worden.

Daarom heeft de Iraakse regering de Jordaanse, Egyptische, Turkse en Algerijnse regering verzocht te onderhandelen met Iran.

Deze onderhandelingen brachten succes op binnen de Opec-conferentie. Op 6 Maart 1975 werd een verdrag getekend tussen de sjah van Perzië en Sadan Hoessein van Bagdad. Via dat verdrag wist de sjah van Perzië zich grensgebieden en eilanden toe te eigenen. Vele artikelen van dit verdrag waren gericht tegen de Koerden. Beide landen hebben in dit verdrag geëist, dat geen van beiden de oppositie tegen de ander zal steunen. Daardoor heeft de sjah

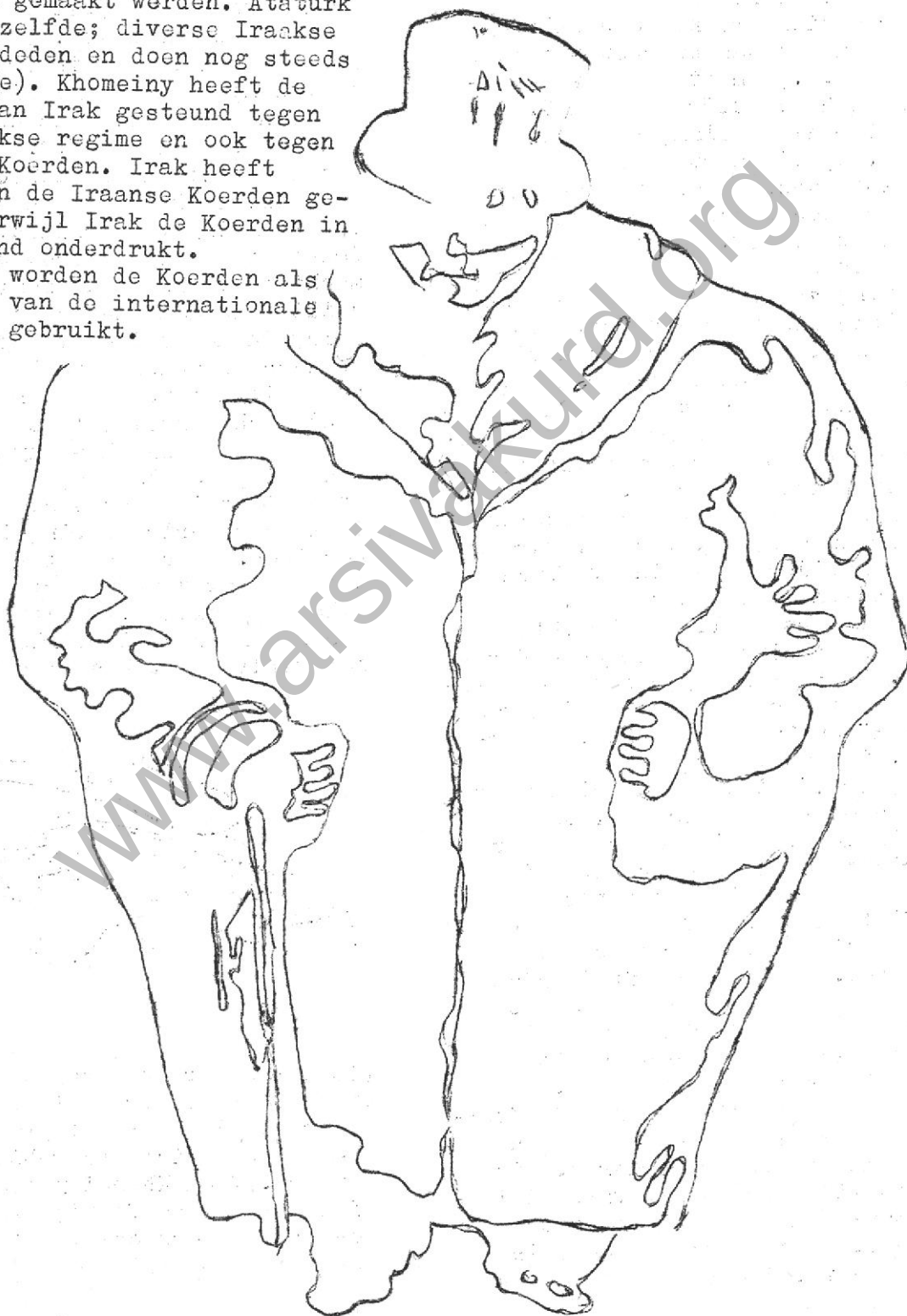
zijn hulp aan de Koerden gestopt en de Iraakse regering heeft Khomeiny het land uitgezet. Irak heeft verklaard, dat de Koerdische problemen nooit meer in het land zullen terugkeren. Hij heeft zijn terreur op verschillende manieren tegen de Koerden gebruikt. De terreur van Hoessein is te vergelijken met de terreur

die Hitler tijdens de WO 2 toepaste tegen de Joden, zigeuners e.d. Na een jaar kwamen de Koerden weer in opstand en de sjah van Iran werd na een paar jaar afgezet. Het Iraakse regime vreesde, dat zijn twee vijanden, Khomeiny en de Koerden, die slachtoffer waren van het verdrag van 6 Maart 1975, een sterke positie in het gebied zouden krijgen. Door de komst van Khomeiny in Iran werden de belangen van de Amerikaanse regering vernietigd in dit gebied. Daarom moedigde de V.S. samen met de reaktionaire landen Irak en Iran, Irak aan tegen het bewind van Khomeiny te strijden. Omdat Irak zelf vreesde zijn macht te verliezen, omdat veel sjjiitische aanhangers van Khomeiny in het zuiden van het land woonden en andere Iraakse oppositie in het noorden van het land zich verzette tegen het regime, omdat zij Khomeiny het land uitgezet hadden, en omdat Iran militair zwak was, dacht Irak door oorlogvoering iets te bereiken. Daarom heeft het land het verdrag van 6 Maart 1975 ongeldig verklaard, omdat het in een zwakke positie verkeerde toen het verdrag getekend moest worden.

Dit waren oorzaken voor het uitbreken van de oorlog tussen Iran en Irak, die voor het grootste deel in Koerdistans gebied werd gevoerd. Toen Khomeiny tegen de sjah streed, heeft hij de Koerden in Iran verzocht mee te strijden met de belofte, dat als hij

aan de macht zou komen, hij de Koerden autonomie zou toekennen. Eenmaal aan de macht verbrak hij die belofte al snel. In plaats van de toekenning van autonomie aan het Koerdische volk, liet hij hun steden en dorpen bombarderen. (Het is niet de eerste keer dat beloften op die manier ongedaan gemaakt werden. Atatürk deed hetzelfde; diverse Iraakse regimes deden en doen nog steeds hetzelfde). Khomeiny heeft de K.D.P. van Irak gesteund tegen het Iraakse regime en ook tegen Iraanse Koerden. Irak heeft steun aan de Iraanse Koerden geboden terwijl Irak de Koerden in eigen land onderdrukt. Zodoende worden de Koerden als speelbal van de internationale politiek gebruikt.

De belangrijkheid van de culturele elementen in de strijd van de Koerdische mensen.

Beste vrienden en collega's.

Eerst wil ik de organisatoren bedanken, het instituut van Research van onderdrukte volkeren in Amsterdam, voor hun vriendelijke uitnodiging tot bijwoning en voor de presentatie van een schrijven over de "Belangrijkheid van de culturele elementen in de strijd van de Koerdische mensen" en wil ik het congres elk succes toe wensen.

Het thema waar het om gaat in dit congres is inderdaad erg belangrijk en ligt gevoelig. Een zeer bescheiden poging zal in het volgende korte verhaal gedaan worden om enkele aspecten van de rol en belangrijkheid van culturele elementen in de strijd van de Koerdische natie te onderzoeken. Enkele van de gemaakte waarnemingen en conclusies tot stand gekomen in dit schrijven, kunnen misschien ook voorkomen in andere stukken aangeboden aan dit congres. Alvorens een poging te wagen om dit belangrijke, gevoelige, ingewikkelde en overlappende onderwerp te onderzoeken, zal ik proberen de termen te definiëren die in het stuk gebruikt zijn teneinde misverstand of verwarring te vermijden. Er bestaan talrijke definities van het woord "cultuur". Het kan in nauwe zin gedefinieerd worden als behelzen van kunst en literatuur en folklore, of in brede zin. "Cultuur" betekent in dit stuk "dat ingewikkelde geheel wat inhoudt kennis, geloof, kunst, moraliteiten, wet, gewoontes en alle andere bekwaamheden en gewoontes verworven door de mens als een lid van de gemeenschap".

Dit is de definitie aangeboden door Edward B. Taylor in 1871. Daarom heeft cultuur vele fundamentele elementen, waarvan de gemeenschappelijke eigenschappen

zijn:

1. Ze worden gedeeld door een groep mensen.
2. Ze worden verworven door het proces van leren.
3. Ze zijn aangroeiend en niet gemakkelijk uit te roeien.
4. Ze vormen een geheel, d.w.z. een systeem met veel gemeenschappelijke onderling afhankelijke delen.
5. Dit systeem is in zekere zin uniek voor elke gemeenschap of culturele groep en daarom is het verschillend voor het gehele menselijke ras.

Cultuur is dus, iets verworven door de mens als een lid van de gemeenschap (het is beïnvloed door en beïnvloedt sociale relaties); het is niet biologisch georven en is niet individueel. Het is verworven door het proces van leren, of sociaal of formeel. En daarom kan het ook gewijzigd of veranderd worden, of zelfs uitgeroeid.

Bovendien, cultuur is een middel en tegelijkertijd ook een doel. Dit wordt het beste aangetoond door de beschouwing van het culturele element "taal". "Taalkenners hebben aangetoond dat taal noodzakelijk is om de cultuur te leren kennen en over te brengen. Kinderen zouden de cultuur van hun ouders niet kunnen leren zonder taal".

(Edward L. Schasky, Introd. Culture 1976, pag. 7.)

Dus taal is het middel waardoor cultuur wordt geleerd en overgebracht. Maar het is tegelijkertijd een doel op zich en de situatie ervan en de ontwikkeling zijn een essentiële factor om de culturele identiteit van een volk of een groep te vrijwaren en te ontwikkelen (en inderdaad om de gemeenschap als een geheel te ontwikkelen), aangezien er zonder een taal geen cultuur kan bestaan. Bovendien, cultuur is in sommige opzichten, deel van de infrastructuur van de gemeenschaps-(taal) terwijl het een deel vormt van de superstructuur en andere

opzichten (geloofsovertuigingen, bijgeloven etc.). Daarom, is een algemeen oordeel hier niet toegestaan.

Cultuur en nationale identiteit. De verschillende elementen van een cultuur vormen inderdaad de "identiteit" van een gemeenschap of een natie of een groep. Deze elementen spelen geen "evenredige" belangrijke rol in het bepalen van de identiteit van een volk. Sommige ervan zijn noodzakelijk om zo'n identiteit te vestigen, zoals een taal, terwijl andere (elementen) bijkomende belangrijke en essentiële culturele elementen in het bepalen van de identiteit van een volk.

Bijvoorbeeld, de fransen worden erkend en beschouwd als frans zijnde allereerst en vooral omdat ze de franse taal spreken en ten tweede omdat ze enkele gemeenschappelijke trekken delen.

Wat de Koerden betreft, hun cultuur is inderdaad de belichaming en uitdrukking van hun leven en nationale identiteit. De Koerden zijn Koerden omdat, ten eerste, zij de Koerdische taal spreken (dit is de algemene regel, maar er zijn uitzonderingen) die te onderscheiden is van de andere talen, zoals Turks, Perzisch, arabisch of andere.

En ten tweede, omdat zij zekere trekken delen gewoon voor henzelf, zoals hun gewoontes, klederdacht, liedjes, dansen, muziek, etc. d.w.z. hun kunst en folklores persoonsnamen enz.

Dit is omdat hun cultuur onderscheidbaar is van aangrenzende culturen (in aansluiting op hun separate territorium en enkele andere factoren).

De Koerdische cultuur, die valt te onderscheiden van andere culturen, is niet exclusief maar vertoont eerder overeenkomsten met hen in sommige opzichten, zoals godsdienst. Dit kenmerk heeft essentiële rol gespeeld in de

vrijwaring van de nationale identiteit van de Koerdische natie, bevordert misschien en versterkt door het terrein van haar vaderland en de relatief betrekkelijke toestand van de verschillende delen van Koerdistan.

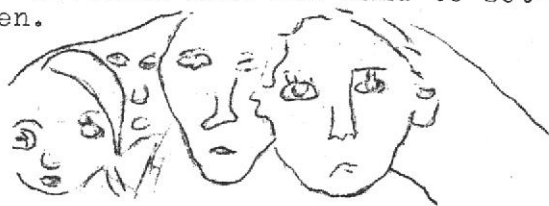
Culturele elementen als symbolen van weerstand.

Deze cultuur, die we de "Koerdische cultuur" hebben genoemd, en de talrijke elementen en aspecten ervan zijn inderdaad symbolen geworden in de lange strijd van de Koerdische natie tegen versmelting en onderdrukking. Bijvoorbeeld, het dragen van de Koerdische klederdacht door het mannelijke deel van de bevolking is in Turks Koerdistan bij de wet verboden.

Maar vele mannen dragen het om daarmee hun strijd aan te tonen en om er hun trots op hun cultuur mee te uiten ondanks achtervolging te riskeren.

Het dragen van de verboden klederdacht wordt gezien als een teken van moed.

Hetzelfde geldt voor het bezitten en spelen van Koerdische liedjes en muziek op bandjes of platen, plaatselijk geproduceerd of geïmporteerd. Dit zijn verboden culturele onderdelen, maar ze worden bijna in elk gezin in Noord-Koerdistan aangetroffen. NEWROZ, de Koerdische nationale dag is een ander voorbeeld. De vrijwaring van de Koerden en het gebruik van culturele symbolen van weerstand en als middel van strijd tegen onderdrukkers hebben tot gevolg gehad en zijn nog steeds de oorzaak van achtervolging, gevangenneming, marteling, dood of verbanning als de bezetters en de zogenaamde "nationale" regeringen de Koerden probeerden of proberen naar hun hand te zetten.

Als het zwaard of het geweer wordt neergelegd, zijn de eerste stappen die door de bezetters en regimes gedaan worden, die van het ontkennen enerzijds, en die van het verbannen anderzijds, van elementen van de Koerdische kultuur, zoals het gebruik van de Koerdische taal, het dragen van het Koerdische kostuum, van kunst (op plaat of mondeling), literatuur (geschreven of mondeling) en om er gelijktijdig de spot mee te drijven door verschillende middelen en om het kenmerk van de belangrijkste elementen van de Koerdische kultuur in verschillende opzichten te verwerpen. De Koerden zijn zich goed bewust van de eisen die op hoofdzakelijk kulturele gronden worden gesteld door de regeringen en van hun verontschuldigungen betreffende het feit dat de Koerdische taal bijv. in feite helemaal geen taal is, maar eerder een dialect van Turks (in Turkije), Perzisch (in Iran), of Arabisch (in Irak en Syrië) met daarin enkele spraak en/of klankbijzonderheden ten gevolge van de uitgestrektheid en geïsoleerdheid van de gebieden die ze bewonen. Dus worden de Koerden in Turkije "bergturken" genoemd, in Irak en Syrië "Arabieren" (één van Iraks presidenten, Abdul Salam Arif, heeft naar men zegt, gezegd dat; "Koerden Arabieren zijn die de bergen bewoond hebben en alius Koerdisch worden") en in Iran "Arayans".

De verwoesting van de verschillende elementen van de Koerdische kultuur als eerste stap genomen door de bezetters en vorsten tegen de Koerdische natie gaan gelijk op met militaire aktie en lange tijd daarna. dit komt in alle delen van Koerdistan voor en het is een koers die door de regeringen van deze landen wordt gevolgd. Deze realiteit illustreert zowel de afkeer gevoeld door deze vorsten en regeringen van Koerdische kultu-

rele elementen en de belangrijkheid van deze elementen in en voor de weerstand en strijd van Het Koerdische volk.

Fundamentele eisen van Koerdische partijen en bewegingen.

Kulturele eisen, vooral het belangrijkste element "taal", zijn tamelijk opvallend verschenen tussen de eisen van alle, of bijna alle, Koerdische politieke partijen, gemeenschappen en revoluties in alle delen van Koerdistan sinds de eeuwwisseling. Men kan naar een paar voorbeelden verwijzen om tot dit standpunt te komen. De eisen van de Koerdistaanse Demokratische partij en het programma van de regering van de Mahabad Republiek, het verdrag van Maart 1970 (of verklaring) tussen de Koerdische Septemberrevolutie en de Irakse Ba'ad regering, en de eisen van de Koerdische bewegingen in zowel Irak als Iran aanwezig, allen bevatten kulturele clausules betreffende de kulturele rechten van het Koerdische volk en de vrijwaring van deze rechten. Bovendien doen deze partijen, gemeenschappen en bewegingen grote moeite om publikaties uit te geven in de Koerdische taal, vormen en moedigen Koerdische zang- en dansgroepen aan om zich te specialiseren in onderwerpen betreffende het kulturele leven en de geschiedenis van de Koerdische natie etc.

Kulturele elementen van onmiddellijk belang voor de weerstandsbe-
weging.

De belangrijkste bestanddelen en vormen van kulturele elementen die van onmiddellijk belang zijn voor de weerstand en de strijd van de Koerdische natie zijn vele. Vervolgens wordt er naar enkele voorbeelden verwezen.

1. De taal.

De Koerdische taal is verreweg het meest belangrijke kulturele

element in en voor de strijd van het Koerdische volk. Het is inderdaad het enige, meest effectieve middel van mobilisatie en één van zijn fundamentele einden. Het is de enige bron die het krachtigste is in het beroerings- en propagandaproces en dus de nationale mobilisering van de Koerden tegen nationale kulturele onderdrukking, discriminatie en degradatie. Een onderscheid wordt hier gemaakt tussen nationale mobilisering en sociaal-ekonomische mobilisering. Ofschoon beide nu in de realiteit elkaar nu overlappen en samenhangen in de zaak van het Koerdische volk, kan echter een theoretische onderscheid worden gemaakt. De eerste zet de Koerden op tegen hun "buitenlandse" onderdrukkers, terwijl de laatste hen opzet tegen hun "buitenlandse" onderdrukkers en uitbuiters evengoed als tegen hun eigen leefgemeenschap. Politieke mobilisering houdt zowel in en beoogt een futuristisch model van de Koerdische gemeenschap, haar structuur, interne en externe betrekkingen. De taal wordt vaak door Koerdische partijen en bewegingen aangehaald als het meest treffende voorbeeld van de onderdrukking van de Koerdische natie. Het is ook de machtigste faktor die de Koerden één doet voelen.

2. Vieringen, muziek, liedjes en dansen

Deze kulturele elementen worden gebruikt als middel van beroering en mobilisering van de Koerdische natie in alle delen van Koerdistan.

Hun machtige symboliek kan duidelijk gezien worden in, bijv., het uniform van de Pesh-mergas, de Koerdische verzetsstrijders, aangezien dit uniform het Koerdische uniform is. Het is geen toeval, dat alle politieke partijen die guerillatroepen in alle delen van Koerdistan hebben of hebben gehad dit kostuum gekozen hebben en niet

één of ander "modern" uniform. Liedjes speelden en spelen nog steeds een duidelijke rol in de beroering en mobilisering van de Koerdische natie. Men kan verwijzen naar de liedjes van Siwan, die de verste uithoeken van het noorden van het thuisland hebben bereikt, evengoed als de liedjes van andere zangers en groepen. Newrôz, en de vieringen ervan in de verschillende streken van Koerdistan, is geweest, en is nog steeds een effectief middel van mobilisering, en menig Newrôz-viering is uitgedraaid op een bijeenkomst tegen onderdrukking en voor de rechten van het Koerdische volk, zoals onlangs in Irak-Koerdistan gebeurde. Wegens de nationale macht van deze en andere kulturele elementen als middel van beroering en mobilisering zijn ze of uitgebannen of tenminste ontmoedigd door verschillende middelen en methoden door de onderdrukkers van ons volk, terwijl Koerdische partijen en bewegingen en het Koerdische volk als een geheel altijd hebben aangedrongen op de viering van Newrôz, soms zelfs in het geheim.

3. Beeldende kunst

Dit houdt in; foto's, films, schilderijen, karikaturen enz. Deze middelen worden gebruikt voor doeleinden van mobilisering, al is het dan op kleine schaal. Echter, vele kulturele elementen die effectieve middelen van mobilisering kunnen zijn, worden enerzijds of ontkend of er wordt niet die belangrijkheid aan gegeven die zo nodig is, terwijl andere elementen, die als nadelig voor de strijd van het Koerdische volk beschouwd zouden worden in het bijzonder in het verleden maar ook in de hedendaagse tijd, anderzijds worden gebruikt om enkele groepen van de gemeenschap achter nauwe en gevaarlijke kortzichtige doelen te mobiliseren. Bijvoorbeeld, de positieve aspecten van Newrôz worden bijna altijd genegeerd of niet die volledige waarde toegekend die het verdient, namelijk het gebruik van de geest van zelfbewustzijn, eenheid en vergeving, dat een essentieel element van Newrôz is, om de nationale eenheid te versterken en hecht te maken, zonder al dat praten en men kan wel zeggen een aktie om de overwinning te bereiken, lijken eerder louter fantasie- de vijanden en tegenstanders van de Koerdische natie realiseren zich dit feit ook en, daarom geven zij zich veel inspanning en geven veel geld uit om de Koerden te verdelen en/of om hun verschillen te vergroten. Anderzijds worden de "negatieve" aspecten van Newrôz, nl. de geest van strijd en verzet, in veel grotere mate gebruikt. Bovendien worden enkele kulturele onderdelen, waar naar hieronder zal worden verwezen, gebruikt in de richting van schadelijke doeleinden of anders niet ontmoedigd of bestreden, zoals "wraak" "wraakneming" of "bloedvergieten" en "stamverband" en stam, dorp en plaatselijke of regionale loyaliteit en trouw, nationale trouw. Deze onderdelen die in zekere zin (en volgens de definitie van kultuur aangege-

ven aan het begin van dit schrijven) kultureel zijn, zijn schadelijk voor nationale verzoening, harmonie en eenheid. Zoals boven vermeld, kan de Koerdische natie zonder nationale verzoening en nationale eenheid niet realistisch hopen of streven naar het bereik van haar rechten, in het bijzonder haar recht op zelfbewustzijn.

Kulturele onderdelen en de vijand

Men moet niet vergeten, dat kultuur is en nog steeds gebruikt wordt door de onderdrukkers van het Koerdische volk om de Koerden op te nemen en om hun nationale identiteit te verwoesten.

Een voorbeeld wat misschien duidelijk kan maken hetgeen wordt bedoeld is de zg. "analfabetisme-kampagne" in Irak.

Bij de nominale waarde genomen, behoort deze maatregel verwelkomd worden. Maar de realiteit heeft aangetoond, dat het doel van de regering was om deze campagne eigenlijk te gebruiken als weer een ander bedekte methode om de Koerden op te nemen door hen te "verarabiseren", door hen uitsluitend Arabisch te onderwijzen in plaats van Koerdisch, hun moedertaal.

Een ander voorbeeld, weer uit Irak, is het verlenen van financiële en andere prikkelingen aan die Irakees van Arabische afkomst die een Koerdische vrouw trouwt. Het doel hier is weer de opneming van de Koerden, hetgeen veel heeft uit te staan met het kulturele onderdeel aangezien het regime gelooft dat de kinderen van de gemengde ouders zeer waarschijnlijk het Arabisch zullen leren en de kultuur van zijn/haar vader zullen overnemen, en aldus een niet-Koerd worden. Zo zal op de lange duur het bevolkingsevenwicht op het aantal Koerden op de totale bevolking van Irak afnemen, als deze politiek slaagt. (Het is de moeite waard om te vermelden, dat deze twee maatregelen deel uitmaakten

van een totale politiek die tot doel had de opnemings van de Koerden in Irak uitgevoerd door de huidige regering).

Negatieve aspecten van enkele kulturele onderdelen.

Men zou niet uit het oog moeten verliezen de "nadelige" aspecten van enkele kulturele onderdelen die beide factoren zijn en konsekwenties van de onderontwikkeling van gemeenschap met al haar bestanddelen en relaties. Men kan zinspelen op enkele van deze aspecten die inhouden:

de houding t.o.v. de rol van vrouwen in de Koerdische gemeenschap als een geheel in het algemeen en in de Koerdische politieke partijen en bewegingen in het bijzonder. Men hoort zelden dat een vrouw lid is van het politiek bureau of het centrale comité van een Koerdische politieke partij of een kommandant is. Of, in sommige gevallen, zelfs van een Pesh-merga in sommige bewegingen. De nadeligheid van deze houding ligt in het feit, dat het een erg groot onderdeel immobiel maakt, d.w.z. de helft van de gemeenschap.

Dit vormt een contrast met, bv. de situatie in El Salvador waar vrouwen zeer hoge posities hebben bereikt van verantwoordelijkheid binnen de FMLN-FDR en de guerillastrijdkrachten, de FPL. Een ander nadelig aspect in de kulturele onderdelen is dat stammen (en soms zelfs familie, dorp, plaatselijk of regionaal) in trouw en loyaliteit voorrang nemen en nationale trouw en loyaliteit overschrijven.

Dit feit is duidelijk waargenomen in de houding van stamhoofden over de Koerdische beweging. Met enkele uitzonderingen bepaalt het standpunt, ingenomen door het stamhoofd het ingenomen standpunt door de stam als geheel. Deze hoofden hebben gedurende recente bewapende strijd, een pragmatische of zelfs een opportunistisch

standpunt vis-a-vis de Koerdische beweging gehad. Ofschoon dit standpunt wordt bepaald door onvervreemdbaar zelf-belang in sommige opzichten, spelen kulturele elementen een belangrijke rol in hun (de stamhoofden) houding t.o.v. de beweging (en deze houding bepaalt de algemene houding van de stam als geheel): deze elementen houden in: normen van trouw en loyaliteit, normen van wraak, wraakneming en bloedvergieten, normen en regels van prestige en respekt en de manieren om dit aspect aan te tonen. Ofschoon deze situatie een proces van wijziging en verandering heeft ondergaan, kan niemand redelijkerwijs beweren dat het nog niet machtig is of ontkennen dat de kulturele elementen nog steeds een machtige en tamelijk prominente positie in de Koerdische gemeenschap innemen en haar waarden en normen van eer en macht.

Dit aspect is vaak onderzocht door de geschiedenis heen door de vijanden van de Koerdische natie om hen te verdelen en is ook een belangrijke faktor geweest in de onderlinge Koerdische strijd en wan-eenheid.

Het doen van "giften", om hun eigen waarde maar meer als tekenen van respekt, is ook een negatief aspect, aangezien de regimes die over het Koerdische volk regeren bijna altijd toegang hebben tot veel grotere middelen dan Koerdische partijen of bewegingen. De Iraakse Intelligentie Dienst gebruikt, als deel van haar gehele jaarlijkse plan geheten "het Koerdische plan", het geven van geschenken bij bepaalde gelegenheden

zoals verjaardagen van de stamhoofden en leden van hun families (gezinnen), feest ("Id") en de Ba'ad nationale partijdagen, om te overwinnen of tenminste te neutraliseren stamhoofden, belangrijke personen uit de gemeenschap, plaatselijke kerkelijke waardigheidsbekleders en andere, om hen weg te houden van de strijd en/of om hen te gebruiken tegen de Koerdische beweging of afdelingen daarvan op elke mogelijke manier (zoals het verzamelen van informatie, het verspreiden van anti-informatie en geruchten, het dragen van wapens ertegen, enz. Een ander nadelig cultureel onderdeel is de normen van wraak, wraakneming en bloedvergieten en hun tamelijk wijd verspreide invloed. Deze normen hebben en spelen nog steeds een belangrijke rol in het leven van de Koerden, vooral op het platteland en tussen de stammen, en zelfs in relaties tussen verschillende politieke partijen en frakties binnen dezelfde partij. Deze nadelige aspecten, en andere die niet genoemd zijn, zijn erg kort genoemd opdat ze misschien worden erkend en in acht worden genomen door de desbetreffenden met het doel om hun invloed op de verzetsbeweging van de Koerdische natie te verminderen.

Ze werden ook genoemd teneinde niet in de verleiding te raken om het "idealiseren" van al datgene wat betrekking heeft op de Koerdische culturele elementen.

Tenslotte, de Koerdische bevrijdingsbeweging die strijd voert om de status quo te veranderen en ernaar streeft om veranderingen aan te brengen in de positie van de Koerdische natie, wordt beperkt in het beïnvloeden van de overheersende cultuur en het wijzigen en/of veranderen van enkele aspecten ervan.

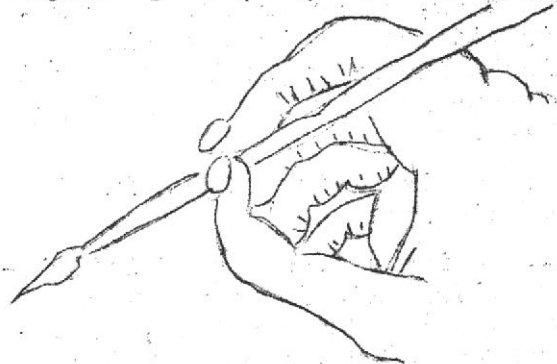
Nationale bevrijding en cultuur beïnvloeden elkaar en er is feedback tussen die twee.

Kultuur is voor de Koerdische natie in zekere zin bijna synoniem geworden aan "politiek". Men hoeft alleen maar om zich heen te kijken om te zien, dat bijna alle Koerden, actief op cultureel gebied, als Politiek "gevaarlijk" worden beschouwd, (tenzij ze overlopen en zich aansluiten bij de overheersende natie) gevangen worden gehouden, vermoord worden of verbannen. Bovendien, het is niet toevallig dat dit congres in Amsterdam wordt gehouden, en het Koerdisch instituut bevindt zich in Parijs en instituten van Koerdische studies worden aangetroffen aan de universiteiten van West-Europa, Rusland en de U.S.A., en niet in Diyarbakir, Mahabat, Kirkuk of Qamishli. Politieke agitatie, mobilisering en verzet, enerzijds, en culturele activiteiten en overleving anderzijds, zijn zo ineengestrengeld en vermengd dat ze nauwelijks gescheiden kunnen worden. Daarom veronderstelt het thema van dit Congres zo'n belangrijkheid en heeft verdere studie, onderzoek en research nodig.

Niettemin, men hoopt, dat de enkele waarnemingen die op kleine schaal gemaakt zijn, kunnen bijdragen tot het begrip van de rol van enkele culturele elementen in de verzetsbeweging en de strijd van de Koerdische mensen en hun volk.

Dank u.

Dit schrijven is aangeboden door M.R. Jafar aan het Amsterdamse Congres op 12 (-14) oktober 1983.

255

De Koerdische muziekgroep AWARA is opgericht in 1982 door politieke vluchtelingen uit Iraks Koerdistan. Deze groep heeft sinds de oprichting vaak opgetreden in verschillende plaatsen.

Om Nederlandse mensen meer informatie te geven over hun muziek hebben wij een interview gehouden met het bestuur van deze groep.

V1: Wat is de letterlijke betekenis van het woord 'Awara'?

A.: Awara is de verzamelnaam voor iemand, die zijn land en zijn familie moet verlaten en in vreemde omstandigheden moet leven. Wij hebben deze naam gekozen, omdat die op onze groep van toepassing is.

V2: Wanneer en voor welk doel is deze groep opgericht?

A.: Deze groep is opgericht in juli 1982. Het doel van de oprichting van onze groep is:

1. Propaganda maken voor de Koerdische zaak;
2. het bekend maken van de onderdrukking van het Koerdische volk door zijn vijanden;
3. de bewustwording van de Koerden te bevorderen;
4. het doel van ons volk, de onafhankelijkheid, te bereiken;
5. de Koerdische mensen aan te moedigen om samen te werken en zodoende tot een eenheid te komen;
6. de Nederlandse mensen kennis te laten maken met de Koerdische kunst en cultuur.

V3: Welke muziekinstrumenten worden door jullie gebruikt?

A.: Wij gebruiken de viool, de gitaar, de accordeon en drums.

Wij zijn ook bezig populaire Koerdische instrumenten in onze muziek te betrekken, zoals de dihol en de zerne.

V4: Wat is de inhoud van jullie liedjes?

A.: De inhoud van onze folkloristische liedjes gaat over de schoonheid van de natuur, de levensgewoonten van de Koerdische

mensen en de liefde. Daarnaast spelen we politieke marsen. Ook houden we ons bezig met Koerdische dansen en toneel.

V5: Sinds de oprichting van de groep zijn jullie actief bezig. Welke activiteiten voeren jullie zoal uit?

A.: Wij hebben deelgenomen aan meer dan 50 feesten die in de verschillende steden gehouden werden in Nederland en België. Wij hebben een cassette uitgegeven en wij zijn drie keer op de televisie te zien geweest.

Wij kunnen Nederland niet uit, omdat wij geen geldig paspoort hebben en onze aanvragen voor het verkrijgen van politiek asiel nog niet behandeld zijn.

Wij hebben vaak samengewerkt met Nederlandse groepen; wij hebben bv. deelgenomen aan de meiviering in Arnhem en het eenheidsfestival aldaar en aan de bevrijdingsdag in Amsterdam.

Ook hebben we opgetreden in diverse jongerencentra, bv. in Willem I te Arnhem en in de S.S.R. te Wageningen en op vele Koerdische nieuwjaarsfeesten.

Naast onze kunstwerken delen wij ook brochures uit, we schrijven artikelen en nemen deel aan demonstraties.

V6: Is jullie groep een politieke organisatie of verschillen de leden in hun ideeën?

A.: Onze groep gebruikt politiek in zijn muziek, maar wij zijn geen politieke partij.

Wij zijn een organisatie met eigen statuten en ons doel is deel te nemen aan de Koerdische strijd om iets te kunnen bereiken voor ons volk.

V7: Worden jullie gesubsidieerd door de Nederlandse overheid of anderszins?

A.: Nee, wij worden niet door de overheid gesubsidieerd, maar door de contributie van onze leden en door de hulp van vrienden. Soms blijft er wat geld over van feesten, wat wij weer kunnen gebruiken.

Omdat wij financieel vrij krap zitten, kunnen wij onze groep niet genoeg ontwikkelen en niet de nodige apparatuur en instrumenten aanschaffen. Het moet wel duidelijk zijn, dat wij niet optreden voor geld, maar voor de eerdergenoemde doelstellingen.

V8: De Nederlandse overheid heeft de aanvragen voor asiel van veel mensen van jullie groep afgewezen. Hoe komt dit?

A.: Ja inderdaad, dit heeft geleid tot het ontstaan van problemen binnen onze groep. Wij denken, dat de Nederlandse overheid onze aanvragen voor asiel afwijzen, omdat men niet voldoende overtuigd is van de toestanden in ons eigen land. Je hoeft de rapporten van Amnesty International maar te bekijken, dan weet je de toestand van de onderdrukte Koerden. Wij denken dat de overheid dit goed weet, maar toch bepaalde belangen afwijst. Wij hopen dat er politieke partijen of organisaties zijn die ons willen steunen asiel te verkrijgen.

V9: Jullie hebben ook Koerdische kindermuziekgroepen opgericht. Waarom en waarvoor?

A.: Het is ons duidelijk, dat als je wat wilt bereiken, je bij de basis moet beginnen. Omdat onze kinderen de hoop voor de toekomst zijn en omdat zij heel gemotiveerd kunnen zijn, vinden wij dat zij een goede opleiding moeten volgen. Anderzijds willen wij kinderen die hier in vreemde omstandigheden leven konfronteren met hun eigen kultuur zodat zij er niet van vervreemden. Ook spreekt het mensen vaak meer aan, als kinderen voor ze optreden.

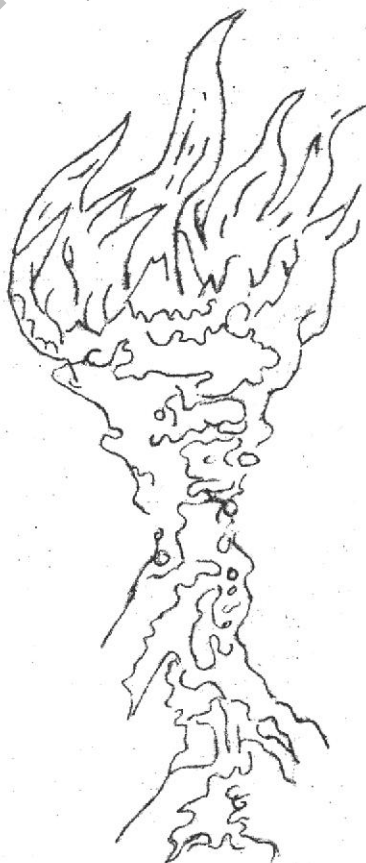
V10: Hoe zien jullie de toekomst van Awara en wat zijn jullie toekomstige activiteiten?

A.: Als de problemen rond de aanvragen voor politiek asiel opgelost zijn, zien wij de toekomst optimistischer tegemoet wat betreft de ontwikkeling van de groep. Wij hopen natuurlijk ook op de steun

van onze leden en vrienden. Omdat ons doel het kennis geven over de Koerdische kultuur is, moet ook de kunst ontwikkeld worden en naar voren gebracht worden naast de internationale ontwikkeling van de kunst.

Wij zijn momenteel bezig een plaat te maken samen met een Nederlandse muziekgroep. Op die plaat staan politieke en folkloristische liedjes en er is een brochure bijgevoegd over de kunst en de huidige toestand in Koerdistan.

Teneinde ons doel te bereiken hebben wij de solidariteit en steun van Nederlandse en Koerdische organisaties hard nodig.

SIVAN

Sivan is een bekende en populaire Koerdische zanger.

Zijn muziek(cassettes) zijn in alle vier de landen, die Koerdistan bezetten, verboden.

Hij komt uit een arme familie die al de vormen van onderdrukking heeft meegemaakt. Onderdrukking door feodale grootgrondbezitters en de onderdrukking door de bourgeoisie. Zijn familie heeft zich toegelgd op het maken van muziek, niet slechts beroepsmatig.

De muziek van Sivan gaat meestal over de strijd tegen het feodalisme en de bourgeoisie, en voor bevrijding en bewustwording van het Koerdische volk.

Dit jaar heeft hij in verschillende Europese landen opgetreden, o. a. ook in een aantal Nederlandse steden.

In Arnhem is dit interview gehouden met Sivan, die niet alleen muzikant, maar ook politikoloog is.

V: De oorlog tussen Iran en Irak wordt in het Koerdische gebied gevoerd.

Wat is de informatie, die je daarvoor hebt, en wat zijn jouw ideeën over deze oorlog?

A: Als wij naar de Koerdische geschiedenis kijken, dan zie je dat Koerdistan vaak als oorlogsgebied tussen verschillende volkeren is gebruikt.

Bij deze oorlog tussen Iran en Irak is dat ook zo.

Het is zeker niet goed voor de volkeren van dat gebied, het is meer het belang van de machthebbers daar en voor het belang van het kapitalisme van Amerika en de westerse wereld dat deze oorlog gevoerd wordt. Amerika en de westerse wereld, die hun artikelen blijven verkopen aan deze machthebbers.

Omdat zowel Iran als Irak ieder een deel van Koerdistan bezetten, is het niet belangrijk dat er schade toegebracht wordt aan dat gebied. Zij beschouwen het toch als vijandig gebied.

De kapitalisten en kolonialisten

hebben angst voor de Koerdische bevrijding. Op deze manier wordt er geprobeerd de Koerden te verzwakken.

Ook worden de Koerden tegen elkaar opgezet en omdat het Koerdisch gebied oorlogsgebied is tussen deze twee regimes, betekent het eveneens, dat het bevrijde gebied van de Koerdische revolutie verkleind en de revolutie verzwakt wordt. Misschien was dit de oorzaak van het feit, dat de P.U.K. een verdrag gesloten heeft met het fascistische Iraakse regime.

Omdat het Koerdische probleem de zaak is van een volk, zullen fascistische en racistische regimes altijd angst hebben voor de revolutionaire ontwikkeling in Koerdistan.

Op verschillende manieren is geprobeerd deze te vernietigen.

Misschien is het sluiten van dit verdrag één van de manieren waar door zij de Koerdische revolutie in handen kunnen krijgen om deze vervolgens te kunnen vernietigen.

V: P.U.K. heeft in de afgelopen tijd een verdrag getekend met het fascistische regime van Sadan Husein (Irak!).

Wat denk je van dit verdrag en geloof je dat dit verdrag iets voor Koerden bereikt?

A: Volgens mij kunnen fascistische regimes de eerste nooit nationale problemen oplossen en omdat het Iraakse regime fascistisch is, is zij volgens mij niet in staat om een oplossing te vinden. Dit regime heeft eerder geprobeerd, op 11 maart 1970, de problematiek van Koerden op te lossen, en om autonomie aan de Koerden te verlenen, maar uiteindelijk is dit niet gebeurd.

Wanneer je naar de geschiedenis van dit regime kijkt, dan bemerk je dat zij nooit een verdrag zullen sluiten op het moment dat zij sterk staan. Meestal als zij zwak staan en voor een bepaalde periode. Terwijl tevens de geschiedenis bewijst, dat al de verdragen dit regime, landelijk, nationaal,

met de Arabische wereld en op breder internationaal gebied heeft getekend, nooit nagekomen zijn. Daarom kunnen wij zulke verdragen ook nooit vertrouwen.

Als je de andere kant van de zaak (het verkrijgen van autonomie) bekijkt, betekent dit dat wil er sprake zijn van autonomie, dat er dan ook sprake van democratie in Koerdistan moet kunnen zijn. De vraag is nu, hoe kan er in één land in het noorden (Koerdisch gebied) democratie zijn en in het westen een fascistisch regime? Kijkend naar de persoonlijke geschiedenis van Saddam Hoessein, dan kun je zien dat ieder verdrag, afspraak voor een bepaald doel en een bepaalde periode gemaakt is.

Daarom zie ik dat dit verdrag niets anders dan ellende voor de Koerden brengt.

Wanneer je goed naar de inhoud van dit verdrag kijkt, dan bemerk je dat het niet veel verschilt van het verdrag van 1970. Ik denk dat dit verdrag is gesloten als gevolg van de zwakte van beide kanten. Het is voor mij niet duidelijk, waarom beide kanten het verdrag nog niet duidelijk openbaar bekend hebben gemaakt. Niet de belangen van de massa's van dit volk hebben tot dit verdrag geleid. Ik denk dat het verdrag gaat over de 40.000 Koerdische guerilla's die in de oorlog tegen Iran gebruikt moeten worden. En van de andere kant over het beschermen van een rijke provincie met olie. Wanneer Sadat Husein werkelijk de problematiek van de Koerden op wil lossen, waarom heeft hij dan het verdrag van 1970 misbruikt? Wat is zijn bedoeling om dit probleem juist in deze tijd op te lossen, terwijl hij tevens zegt dat er autonomie in het Koerdische gebied heerst?

V: Onder deze omstandigheden hoor je dat er 76 Koerden en Arabieren verdwenen zijn. Hoe valt dit te verklaren?

A: Ik geloof persoonlijk dat dit verdrag niets dan ellende voor de Koerden brengt en ik denk, dat

meerdere er ook zo over denken. Ik hoop, dat de Koerdische leiders nog een les trekken uit oude ervaringen.

Sadam Husein is nog steeds dezelfde. Sadam Husein en zijn politiek is ook nog dezelfde. De terreur is alleen maar groter geworden, de aansluiting bij het kapitalisme en de reaktionaire Arabische wereld is gegroeid, zijn politiek voor wat de Koerden betreft, is een racistische politiek en misschien zal dit verdrag een langer leven aan zijn regime geven, omdat zij dit regime ondersteund.

V: Jij bent een kunstenaar. Hoe breng jij muziek in verband met de strijd?

A: Zoals duidelijk is, kunst is een groot wapen in de strijd, als het op de goede manier gebruikt wordt.

Omdat ik een Koerdisch kunstenaar ben, zie ik mijn taak als volgt: Ten eerste, omdat de meesten van de Koerdische bevolking analfaabeet zijn, én omdat muziek en liederen de emoties van mensen snel op kunnen wekken, én wanneer je de Koerdische geschiedenis bekijkt, je ziet dat door muziek en liederen de Koerden hun nationale gevoelens en identiteit hebben behouden, daarom wil ik via mijn muziek de mensen bewust maken en hun bewustzijn vergroten, hen de juiste weg wijzen en eveneens de rol van vijanden, feodale heersers, kapitalisten en grootgrondbezitters, duidelijk maken.

Daarnaast wil ik via mijn muziek ook internationale solidariteit bereiken. Deze solidariteit zal niet komen als mensen niet veel over de Koerden weten, daarom is één van mijn doelen dat Koerdische muziek en liederen bekend worden en de westerse wereld kennis ervan neemt.

Volgens deskundigen hebben wij de rijkste foklore en mijn zorgen zijn de ontwikkeling van de Koerdische muziek voortzetten.

V: Wat is de huidige situatie in het Koerdische gebied in Turkije?

A: Het is zeker niet beter als vroeger. Het is nu waarschijnlijk erger, zo wordt het ook gezien door de hongerstakers in Diyarbakir en andere steden en het wordt duidelijk, dat de Turkse junta het folteren van gevangenen nog niet genoeg vindt.

Daarom is er op fascistische wijze tegen de gevangenen opgetreden. Zoals duidelijk is, de gevangenen, de Koerden die vastzitten in de grote gevangenis, die Turks Koerdistan is.

De Turkse junta gaat soms nog veel verder, zij doet aanvallen bij Iraakse en Syrische Koerden, omdat de junta angst heeft voor het Koerdische probleem in het algemeen en omdat de Turkse junta geen succes heeft gehad bij de aanvallen in Iraaks Koerdistan. Zij zijn op dit ogenblik bezig met voorbereidingen voor een aanval en zeker in afwachting van de wisselende situatie in de oorlog tussen Iran en Irak, omdat hun dromen nog steeds gaan over het overnemen van de stad Musel.

De beheersing van de stad Musel was in de jaren '20 een groot probleem tussen de Engelsen, Fransen en Turken. Deze rijke provincie ligt in het zuiden van Koerdistan, in het huidige Iraakse gebied.

De geschiedenis bewijst, dat de Turkse regeringen altijd angst hebben voor de Koerdische revolutie of voor de overwinning van Koerden in andere delen van Koerdistan, die kunnen leiden tot een onafhankelijk Koerdistan. En daardoor hebben de Turken altijd geprobeerd geheime verdragen te sluiten met de andere landen, die Koerdistan bezetten, met als doel gezamenlijk de Koerden te vernietigen. Doordat hun politiek altijd op basis van deze vernietiging zich ontwikkelt, houden zij de erkenning van Koerden tegen door ze als bergturken te bestempelen.

V: Wat is de huidige situatie in Iraans Koerdistan?

A: Volgens mijn laatste informatie heeft het regime van Khomeiny een heleboel Koerdische dorpen ge-

bombardeerd. Een heleboel gewone burgers zijn bij deze bombardementen gedood.

Ik denk, dat sommige Nederlandse artsen op de hoogte zijn van deze situatie.

Ik denk, dat ik niet terug hoeft te komen op de beloften van Khomeiny en de hele toestand in Iran, maar wat ik duidelijk wil maken is, dat Khomeiny wil dat onder het islamitisch bewind het Koerdisch probleem verdwijnt.

Wat de Koerdische revolutie in Iran Betreft, ik hoop dat de revolutie niet dezelfde grove fout maakt, die de revolutie van Koerdistan in 1975 in Irak gemaakt heeft, omdat vaak onder zulke omstandigheden sommige andere tegenstanders invloed in de revolutie proberen te krijgen om vervolgens de revolutie te vernietigen.

Het moet voor ons duidelijk zijn, dat welk van deze regeringen ook hulp biedt aan de Koerdische revolutie, dit gezien moet worden als hulp bij het innemen van een dodelijk vergift.

V: Jouw cassettes zijn in alle vier de delen van Koerdistan verboden, en het bezit ervan is strafbaar. Heb jij daar enkele ideeën over?

A: Jazeker, de landen die Koerdistan bezetten, de Koerdische grondbezitters en de religieuze en reaktionaire Koerden begrijpen het gevaar van mijn liederen. Ze weten, dat deze liederen de mensen bewust maakt en massa-opstanden te weeg brengen. Daardoor vinden de regeringen het heel gevaarlijk, en ook omdat de liederen progressief zijn en de goede weg naar de vrijheid aanduiden. Het was voor mij daarom geen verrassing dat ze verhoden of strafbaar zijn. Maar wat ik jammer vind is dat een heleboel gewone mensen straf gekregen hebben vanwege het beluisteren van mijn cassettes.

V: Wat is jouw laatste woord aan onze lezers?

A: Mijn laatste woord is, dat om enigszins te kunnen begrijpen

met welke ingewikkelde problematiek het Koerdische volk te maken heeft, bekend moet worden dat een volk van ongeveer 25 miljoen mensen ieder menselijk recht ontbreekt.

Alles wat met onze nationale identiteit te maken heeft, is verboden. Daarom verwacht ik van jullie lezers solidariteit, ik verwacht..... steun bij het verkrijgen van de rechten voor Koerdische mensen en ik verwacht dat de racistische en fascistische politiek tegen ons volk en in de hele wereld een halt toegeroepen wordt.

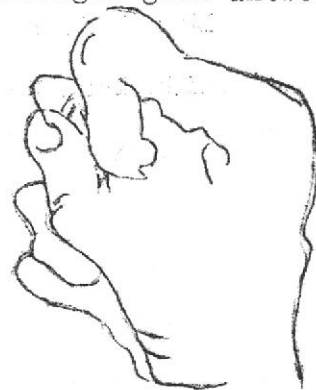
'n BERICHT (een van velen)

'Zelfs onze kinderen moeten de dood onder ogen zien, omdat zij schuldig zijn aan hun bestaan'

Ali Hama Salih, een 12-jarige Irakse Koerd, is naar zeggen doodgegaan aan mishandeling, toen Irakse veiligheidsdienst hem eerder dit jaar onder toezicht hield. Het is vastgesteld, dat een schooljongen uit het dorp Ja'aferan in de provincie Sulaymania op 25 februari werd gearresteerd en ondervraagd werd in het hoofdkwartier van de veiligheidsdienst te Karadagh. Naar zeggen werd zijn lichaam op 5 maart teruggezonden naar zijn familie, sporen van mishandeling waren duidelijk zichtbaar. Van vier andere Irakse Koerdische schoolkinderen tussen de 12 en de 13 jaar, afkomstig uit het dorp Kalar in de provincie Sulaymania is het ook bekend, dat zij gearresteerd werden in februari 1981. Zij waren lid van de studentenbond van Koerdistan. Hun families hebben niets gehoord omtrent hun lot of verblijfplaats sinds hun arrestaties. Men weet niet welke straffen de vier kinderen worden opgelegd.

Op de 9e november schreef AI aan president Saddam Hoessein van Irak met het verzoek, een onderzoek tot stand te brengen omtrent de dood van Ali Hama Salih en het lot van de vier andere Koerdische kinderen.

Helaas, AI-leden hadden over de kinderen geschreven aan de president en aan de Iraakse regering, maar ontvingen geen antwoord.

Waar is mijn Koerdistn.....waar...

Waar zijn mijn wijnvelden en mijn akkers?

De vijand heeft ze bezet.

Och, och waar is mijn Koerdistan?

Waar is mijn kultuur?

Waar is mijn folklore?

Waar is mijn geschiedenis?

Waar is mijn thuis?

Och, waar is mijn Koerdisten?

Dat alles is ons ontnomen.

Ik zoek mijn Koerdistan maar
ik vind het niet.

Koerdistan heeft ons gebaard.

Onze geboortestad heeft

ons tot mensen gemaakt

maar waar is mijn land nu?

Vergeet wat gisteren gebeurd is.

De nacht is snel voorbij

de dag breekt weer aan.

Ik zal je nooit vergeten, nee,

mijn land Koerdistan vergeet ik niet!

KURDISTAN
POPULAR
DEMOCRATIC
PARTY

De moderne geschiedenis van het volk in Koerdistan, vooral vanaf het begin van deze eeuw, staat vol met dramatische gebeurtenissen, die niets dan nederlagen aan de organisaties en meer ontberingen voor de volksmassa's brachten. Ieder die streeft naar menswaardigheid moet geschokt zijn, wanneer hij zijn aandacht op deze gebeurtenissen richt.

Het is waar dat Koerdistan sterk beïnvloed wordt door haar zeer netelige geo-politieke ligging, die tot het uiterste uitgebuit wordt door imperialistische machten en hun lakeien, de mini-koloniale regiems.

Het is evenzeer waar dat al de bewegingen in Koerdistan door dezelfde tekortkomingen beheerd worden, zowel tactisch als strategisch. Zij misten altijd een konstruktief programma gedurende de afgelopen periode en voor de toekomst van de beweging. Het wisselvallige karakter van hun leidingen en hun tegenzin voor:

1. het populariseren van de strijd bij de massa's door datgene aan te bieden wat de armen, zowel op het platteland als in de stad, nodig hadden;
2. het verlaten van de traditionele enge benadering van het Koerdische vraagstuk, welke de hele bevolking van Koerdistan aangaat en niet slechts een deel ervan;
3. het uitbuiten van de gewone gemeenschappelijke belangen tussen onze strijd en die van democratische en progressieve krachten vooral in de regio;
4. het onderzoeken van overeenstemming in het ontwikkelen van wederzijdse internationale contacten, daarnaast het op zijn minst ontvangen van de zo bitternodige morele ondersteuning.

Als resultaat van al deze moeilijkheden heeft de Koerdische bevrijdingsbeweging zichzelf teruggevon-

den in een situatie van voortdurende isolatie, binnelands, regionaal en internationaal. Het is daarom niet verwonderlijk dat zowel de leiding als de beweging die zij leidde zichzelf zwak vonden, wanhopig en zelfs gefrustreerd, wanneer zij gekonfronteerd werden met ongebruikelijke situaties en in tijden van crisis. Op zijn best kwamen zij tot ongunstige verhoudingen met de vijanden.

Deze en andere bittere werkelijkheden hebben vele intellektuelen en militanten wakker geschud, zij begonnen zich af te vragen wat verkeerd was en waarom alle volkeren in de wereld, alleen het volk in Koerdistan onderdrukt /van blijft en verstoken van de meest elementaire rechten, die door ieder ander worden genoten? Hoe kan er bijgedragen worden om dit onrecht en deze misstanden te corrigeren?

Na vele en moeizame diskussies, besloten zij in de eerste plaats de posities van de gevestigde organisaties binnen te dringen in de hoop dat zij de gang van zaken zouden beïnvloeden. Zo handelend werden zij gekonfronteerd met enorme moeilijkheden zowel binnen als buiten de organisaties. Velen van hen werden het slachtoffer van verradelijke samenzweringen van reaktionaire elementen en van agenten van de vijand! Niettemin deden zij enige waardevolle ervaringen op en slaagden erin de gedachten van brede delen van de bevolking te verhalderen. Op het eind dwongen de tegenstrijdige doelen, en de steeds groter wordende tegenstellingen als resultaat daarvan, hen tot geen andere oplossing dan het opbouwen van hun eigen organisatie, een nieuwe vorm van leiding, verschillend in stijl en met vooruitstrevende denkbeelden. De geboorte van de Kurdistan Popular Democratic Party is waarschijnlijk één van de meest zowel uitdagende als veelbeleovende gebeurtenissen, die tot nu toe plaats heeft gevonden om dit enorme probleem het hoofd

te bieden.

Met een eerlijk geloof in de rechten van het volk en de rechtvaardige wensen van de massa's heeft het oprichtingskongres, in augustus 1981, toepasselijke resoluties over een breed gebied van vragen, waaronder de volgende, opgesteld en aangenomen:

1. De partij werkt onvermoeibaar voor en propageert het principe van zelfbeschikking voor het Koerdische volk in alle bezette delen van haar geboorteland, op dezelfde manier, welke het was en nog steeds erkend is voor ieder ander wereldvolk. Aldus de nutteloosheid van alle andere dubbelzinnige aanspraken betreffende het Koerdische vraagstuk duidelijk te maken.

Dit wereldwijd geaksepteerde principe is het enige legitieme recht en waard om voor te vechten, vooral in het licht van het feit dat de bezetters van het land, zonder twijfel, door zullen gaan met hun plannen om het Koerdische volk als een ander etnisch en kulturele groep van mensen, of ze (de Koerden) nu wel of niet passief of actief zijn in de situatie waarin ze zich bevinden, te vernietigen. Bovendien zijn de huidige staten die Koerdistan bezetten alle diktatoriaal en onderdrukkend (kijk maar eens naar het regiem van Khomeiny, de Turkse militaire junta, de racistische Ba'ath-aanhangers in Irak). Zij erkennen zelfs niet de rechten van hun eigen volk. Om een zodanig volksregiem, die oprecht de rechten van ons volk erkend, in één of al deze landen te krijgen, zal het zo'n lange tijd duren, misschien eeuwen), dat het te laat zal zijn en het Koerdische volk zal dan al uitgeroeid zijn.

2. Het kongres gaf, in de erkenning van de uiteindelijke wens van het volk, de ware betekenis aan "Bevrijding". Het betekent niet - benadrukte het kongres - alleen een vrij Koerdistan, het betekent eveneens een vrij volk. Het volk moet de toegang tot een beter leven op alle nivo's gegeven worden. Dit betreft in de eerste plaats, die lagen van de massa's welke nu

achtergesteld en uitgebuit zijn. Dit kan alleen bereikt worden in een samenleving die gebaseerd zal zijn op een 'eerlijk deel voor iedereen'. Het is genoegzaam duidelijk, dat is een waarachtig "socialistische samenleving". Op deze manier is de partij bewapend met een duidelijk omschreven en wetenschappelijke ideologie en zo is het verband tussen nationale en klassenstrijd vastgesteld.

3. Het is reeds gezegd, dat zo'n programma veel te ambitieus is en dat het onmogelijk te bereiken is. Alleen diegenen, die geen vertrouwen in de massa's hebben denken op deze manier. Hoe de K.P.D.P. het ziet, het verschilt hiervan. We hebben een volk dat meer dan 20 miljoen mensen telt. Zij zijn bekend als hardnekkig en edelmoedig opofferend voor hun rechtvaardige rechten en tegen overheersing. De huidige stemming is er een van gevoel van weerzin tegen de verradelijke verdeling van hun land, waarvan ieder deel overheerst wordt door een vreemde staat. Een bestemming voor hen gekozen en hen opgelegd door de imperialistische machten, zonder zelfs de inwoners te raadplegen en in weerwil van hun algemeen verzet. Dit gevoel verspreidt zich snel in alle legen. De pijnlijke verwondingen, hen toegebracht door de nog steeds voortdurende onrechtvaardigheden dringen aan op een noodzakelijke genezing. Er is een krachtige wil om terug te winnen wat de onderdrukkers als 'Verloren' proberen te bestempelen. De K.P.D.P. is erin geslaagd dit op een manier te organiseren die niet verkeerd uit te buiten valt. Samen met onze eigen ervaringen uit het verleden, kiest de partij ervaringen van andere wereldvolkeren uit, vooral van de bevrijdingsbewegingen in de regio, om de leden te onderrichten, hoe zij zichzelf in dienst kunnen stellen van het proces van hun politieke activiteiten. Op deze wijze handelend, kan de partij een politiek voortzetten van het vastleggen van

broederlijke banden met progressieve krachten in Koerdistan, in het Midden-Oosten en in de wereld. Onze partij verwacht, vanzelfsprekend, en doet een beroep op positieve gebaren van solidariteit en van morele en materiële hulp om het proces van het volbrengen van haar moeilijke taak bij te staan en staat te zijn om:

- een einde te maken aan de ellende van miljoenen mensen in Koerdistan;

- hen te bevrijden van de last van onvergelykbare onrechtvaardigheden, onderdrukking, en uitbuiting, die de gestalte krijgen in steeds terugkerende vernietigingsoorlogen, massadeportaties, gedwongen assimilatie, vernietiging van huizen en nederzettingen en het doden van onze kinderen, onafgebroken uitgevoerd door de mini-koloniale regimens in het Midden-Oosten.

مَنْزِلَةُ شَعْبِ الْكُورْدِسْتَانِ
مَنْزِلَةُ الشَّعْبِ الْكُورْدِسْتَانِي

K.P.D.P.

Intern. jeugd-uitwisseling

Een uitwisselingsprogramma dat jonge mensen van +18 tot 25 jaar een kans wil geven een jaar naar het buitenland te gaan.

Waarom uitwisseling ?

We leven in een wereld vol onbegrip en onwetendheid. De wereld is verdeeld door politieke en economische krachten. Door die verdeeldheid is er honger en armoede. Wanhoop en verdriet. Ook in Nederland. Maar vooral in andere landen.

dat is rot,
maar
wat doe je eraan ?

We willen proberen door middel van uitwisseling jonge mensen erop te wijzen, dat je er iets aan doen kunt. Door ze te laten zien, dat in dat andere land ook rottigheid en ellende is.

IJU is een middel om jou te laten zien hoe je in samenwerking met anderen kunt werken aan een betere samenleving voor iedereen

IJU geeft je deze mogelijkheid door een jaar te leven in een nieuwe omgeving, een ander land. Daar tref je andere omstan-

digheden aan of misschien wel dezelfde als in Nederland. Je hebt in dat land de kans om er te werken, naar school te gaan en vooral na te denken over wat je als „wereldburger” kunt doen.

internationale jeugduitwisseling

INFORMATIE WERKGROEP
postbus 501 6800 AM
Telefoon: 085-454649

ARNHEM

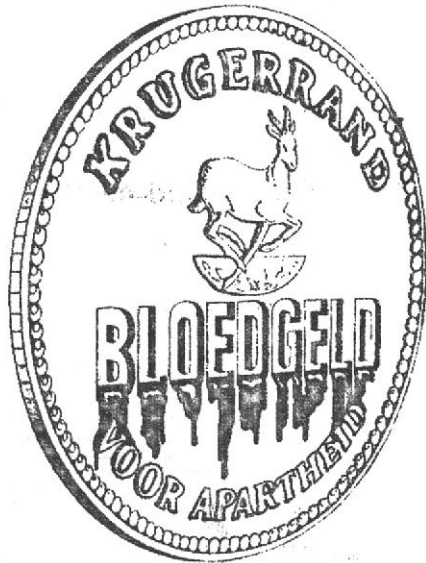
KOMITEE ZUIDELIJK AFRIKA

(ANGOLA COMITÉ)

O.Z. ACHTERBURGWAL 173
1012 DJ AMSTERDAM
TEL. 020-270801 TELEX 17125 comsa nl
POSTGIRO 600657

Aktiepost

verschijnt 6x per j.
jrg.1, nr.4, okt./nov.

Beste mensen

Het Komitee Zuidelijk Afrika voert vanaf 21 oktober een actie tegen de verkoop van de Zuidafrikaanse Krugerrand door de Nederlandse Banken. Deze actie die ondersteunt wordt door Pax Christi, Justitia et Pax, Dienstenbond FNV wordt gevoerd om een aantal redenen;

-De Zuidafrikaanse overheid financiert haar apartheidspolitiek uit de opbrengsten van de goudexport. Van bijv. iedere Krugerrand die verkocht wordt ontvangt de Zuidafrikaanse overheid Fl 300,-, hiervan gaat ongeveer Fl 70,- direkt naar de politie, het leger en het gevangeniswezen.

-De arbeidsomstandigheden van de zwarte mijnwerkers zijn schandalig slecht. Per jaar vallen er alleen in de goudmijnen al meer dan 600 doden door ongelukken, raken tienduizenden mijnwerkers gewond bij ongelukken. De Zuidafrikaanse mijnen zijn de onveiligste mijnen ter wereld. De zwarte mijnwerkers moeten wonen in houten barakken, gescheiden van hun familie, krijgen zeer slecht eten, etc.

-Zuid-Afrika moet gedwongen worden de verschrikkelijke apartheidspolitiek af te schaffen. Doordat het goud en de export daar van de ruggegraat vormen van het regime is het ook een goed middel de Zuidafrikaanse overheid onder druk te zetten.

Banken

Het KZA heeft samen met vertegenwoordigers van Pax Christi, Raad van Kerken en PvdA petitie aan de directies van banken aangeboden, die de Krugerrand verkochten. In de petitie werd aangegeven waarom deelnemende organisaties vonden dat de verkoop van de Krugerrand stop gezet moest worden.

Er is ook een vertegenwoordiging van de Verenigde Naties bij de banken op bezoek geweest met hetzelfde verzoek.

De verkoop gaat door.

De banken hebben het verzoek om de verkoop van de Krugerrands stop te zetten naast zich neergelegd. De verkoop gaat gewoon door.

De banken beroepen zich op de vrije keuze van de klant. Als een klant van een bank een Krugerrand zou willen kopen dan moet die geleverd kunnen worden, aldus de banken. Hiermee gaan de banken volkomen voorbij aan de eigen verantwoordelijkheid. De bankdirecties hebben indertijd besloten de Krugerrand via de banken te gaan verkopen. Zij kunnen nu dus ook besluiten de verkoop te staken. Een reden te meer om de verkoop te staken is de politieke en mensenrechtensituatie in Zuid-Afrika. Volgens de banken hebben in hun overwegingen n.a.v. de petitie van KZA e.a. de mensenrechtensituatie een rol gespeeld. Kennelijk wogen de winsten die de banken maken bij het verkopen van de Krugerrand zwaarder dan de mensenrechten.

Wat te doen?

De banken hebben een voorlopig standpunt ingenomen. Ze wachten nu de reacties af die volgen op hun botte weigering de verkoop van de Krugerrand niet te stoppen. Dit betekent dat we door moeten gaan met verschillende activiteiten om de banken toch te blijven wijzen op hun onverantwoordelijke houding.

Personen, werkgroepen, politieke partijen kunnen de volgende punten oppakken.

- Protestbrief sturen naar de bank. (U kunt meerdere exp. bij KZA bestellen)
- Onder kennissen en vrienden protestbrieven verspreiden. U kunt ook proberen of de kaart (gedrukte protestbrief) meegezonden kan worden met post van organisaties of verenigingen waarvan u lid bent.
- Aktiemateriaal bestellen bij het KZA en deze dan verspreiden, zie bijgevoegde bestellijst.
- Probeer politieke partijen, verenigingen, kerkelijke organisaties te overtuigen dat ze een protest laten horen naar de banken toe.
- Voer actie met stickers, affiches, de fototentoonstelling. Sluit u aan bij activiteiten van reeds actieve groepen. Indien u zelf een actie wilt starten kunt u bij het KZA terecht voor suggesties en hulp.
- Schrijf ingezonden brieven naar kranten. Laat de lokale pers iets weten als u een actie organiseert.

Directies vijf grote Nederlandse banken krijgen petitie:
Actie tegen verkoop van Krugerrand

actueel

5

'Commercieel toch geen succes gebleken'

Actiegroep tot banken: Rand moet uit 't land

Actie tegen verkoop Krugerrand-munten

(Van een onzer medewerkers)

HAARLEM. — Het comité „Haarlem tegen apartheid” voerde gisteravond actie tegen de verkoop van Zuidafrikaanse Krugerrand-munten door verschillende banken.

De actie startte met het voorlezen en aanbieden van een petitie aan de directie van de ABN in de Zuylstraat door loco-burgemeester Ab van Schooten (PvdA), die dat op persoonlijke titel deed. Ook de directie van de AMRO-bank in de Grote Houtstraat kreeg door Van Schooten een petitie aangeboden, waarin de bank gevraagd wordt met de verkoop van de omstreden munt te stoppen. Reden van het verzoek is het verband tussen de verkoop van Krugerrands en de financiering van de apartheid in Zuid-Afrika en de zeer slechte omstandigheden waaronder zwarte mijnwerkers het voor de munt benodigde goud moeten delven.

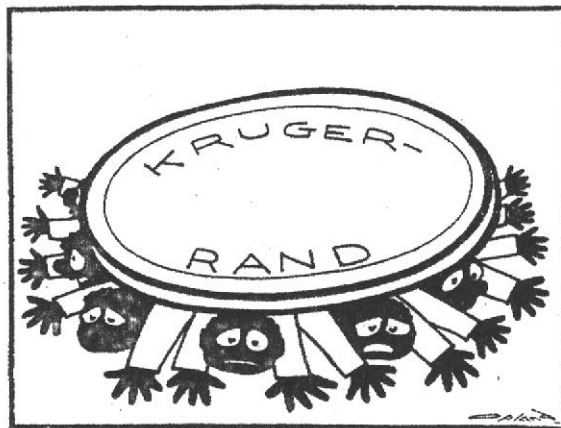
klanten verkopen dan het eigen geweten.” Op straat werd het publiek geïnformeerd over de actie door leden van Haarlem tegen apartheid. De petitie zou ook nog worden afgeleverd bij kantoren van de NMB, RABO, Nutspaarbank en de Grenswisselkantoren. Voor medewerkers van de banken was er nog een aparte brief met het verzoek bijvoorbeeld via de ondernemingsraad de verkoop van de munt aan de orde te stellen.

Nast de officiële tekst van de petitie die door vijftien plaatselijke organisaties ondersteund wordt, richtte Van Schooten nog een persoonlijk woord tot de bankmedewerkers: „Beter één keer ree tegen de

Demonstratie bij vier IJmuidense banken

Actievoerders hekelen verkoop Krugerrand

TE KOOP

Opland, Volkskrant 8 nov. 1984

Nelson Mandela

Symbol of Resistance

Komitee Zuidelijk Afrika vraagt uw steun

- De aktie tegen de Krugerrand is langdurig en grondig voorbereid. Grote hoeveelheden aktie- en informatiemateriaal zijn gedrukt. Dat betekent dat veel onkosten zijn gemaakt.
- Verdere druk op het apartheidsregime is nodig, nieuwe akties moeten worden voorbereid. Steun ons daarbij.

Giro 600657 t.n.v. Komitee Zuidelijk Afrika.

Mandela-penning

De grote Afrikaner voorman Paul Kruger, symbool van de blanke overheersing, zei ooit over zwarten: 'Hen moet worden bijgebracht dat ze tweederangs burgers zijn, van een inferieur soort en tot gehoorzaamheid verplicht.'

Van die zwarten werd Nelson Mandela het symbool van het verzet tegen de apartheid.

Mandela, leider van de bevrijdingsbeweging ANC, zit nu al meer dan twintig jaar in de Zuidafrikaanse gevangenis. U kunt het verzet in Zuid-Afrika steunen door een Mandela-penning te kopen. De opbrengst is bestemd voor scholingswerk van de zwarte mijnwerkersbonden.

Hoe kunt u de Mandela-penning (ook in hangervariant verkrijgbaar) bestellen?

Stort minimaal f 10,- op giro 26655 t.n.v. Bevrijdingsfonds Komitee Zuidelijk Afrika, Amsterdam o.v.v. 'Mandela-penning' (evt. 'hanger').

Veldtog teen SA goue rande

Ook in de Zuidafrikaanse pers is de aktie niet onopgemerkt gebleven. Het regeringsgezinde blad 'Die Burger' sprak van een "grootscheepse aksie tegen die verkoop van Krugerrande in Nederland".

FACTS AND REPORTS

Facts and Reports is een internationale knipselkrant over Zuidelijk Afrika. Hij vermeldt de voornaamste sociaal-ekonomiese en politieke ontwikkelingen in Zuid-Afrika, Namibië en de Frontlijnstaten afzonderlijk zowel als in de regionale en internationale kontekst.

De voornaamste bronnen zijn de (vnl. engelstalige) westerse media en de pers uit jonge Afrikaanse landen en Zuid-Afrika.

Facts and Reports: - wordt uitgegeven door het Komitee Zuidelijk Afrika
- verschijnt elke veertien dagen, met zo'n 80-100 artikels/berichten per editie
- kost f 90,- per jaar

Aan Zuidelijk Afrika aktivisten voor wie f 90,- echt bezwaarlijk is, kunnen we reductie bieden: een jaar voor f 50,- (vanaf nu tot eind '85). Je kunt je schriftelijk opgeven, onder vermelding van de groep (WZA, Wereldwinkel, etc) waartoe je behoort.

BESTELLIJST AKTIEMATERIAAL Najaarsaktie Komitee Zuidelijk Afrika
'Stop Apartheid, Boykot Krugerrand'

- 1) Aktiefolder, met in kort bestek informatie over goud, apartheid en de Krugerrand-aktie (gratis) ex.
- 2) Aktie-affiche, met de leus 'Stop Apartheid, Boykot Krugerrand'

klein: formaat A 3 f.0,20		ex.
groot: formaat A 2 f.0,25		ex.
- 3) Aktie-sticker, 'Hier verkoopt men Krugerrand, Bloedgeld voor Apartheid f.0,25 ex.
 Bank-sticker f.0,25 ex.
- 4) Katern, i.s.m. Onze Wereld, met achtergrond-informatie over zwarte mijnwerkers en verkoop van Krugerrands, speciale aktie-omslag f.0,15 ex.
- 5) Voorbeeld protestbrief, met aktie-eisen, bestemd voor:

-bankdirekties		ex.
(gratis) -bankpersoneel		ex.
-rekeninghouders, in de vorm van kaarten		ex.
- 7) Brochure, ca. 50 paginas met achtergronden en analyses van de goudexport, Krugerrand, mijn-arbeid en vakbonden in Zuid-Afrika f.5,- ex.
- 8) Fototentoonstelling, 7 postervellen op A 2 formaat over apartheid, leef, woon- en werk-omstandigheden zwarte mijnwerkers f.12,- ex.
- 9) Diaserie, met tekst en geluidsband, over apart-heid, goudwinning en zwarte mijnwerkers in Zuid-Afrika, 3 ex. (te huur f.20,- p.week)
Reservering bij KZA, tel. 020-270801.
- 10) Mandela-penning, legpenning of hanger, met folder (verkoopprijs f.10,- minimaal) ex.

- Alle prijzen zijn exclusief verzendkosten.
- Bij grote hoeveelheden is korting mogelijk.
- Financiële problemen mogen geen belemmering zijn voor te voeren akties. Neem zo nodig contact op met het KZA.

Dit bestelformulier zenden aan: Komitee Zuidelijk Afrika
Oudezijds Achterburgwal 173
1012 DJ Amsterdam

NAAM/ORGANISATIE:

ADRES:

TEL.

POSTCODE:

PLAATS:

November

1984

Naam Killechier Spahn vld Heli
Straat en huisnummer Boulev. Heuvel. 199
Postcode en woonplaats Amhem
Verhuist naar
Straat en huisnummer 2e Spijkendwaarsstraat 16
Postcode en woonplaats 6828 GL Amhem.
Aanvullende informatie
Postbusnummer
Postcode en plaatsnaam van postbusnummer
Nieuw telefoonnummer
Datum van verhuizing begin juli
Handtekening K Spahn vld Heli

Naam Koos Halverhout
Straat en huisnummer Sonsbeeksingel 133
Postcode en woonplaats 6822 BL Amhem
Verhuist naar
Straat en huisnummer Veldstraat 3
Postcode en woonplaats 6822 AM Amhem
Aanvullende informatie met vriendelijke groeten.
Postbusnummer
Postcode en plaatsnaam van postbusnummer
Nieuw telefoonnummer 517055
Datum van verhuizing 13. aug '84
Handtekening K Halverhout

Naam Claudia Vrielink + Ton Vrielink
Straat en huisnummer Peesheweg 13
Postcode en woonplaats 7037 CH Beek (Gen. Beigh)
Verhuist naar
Straat en huisnummer Middenweide 9
Postcode en woonplaats 3437 VZ Nieuwegein
Postcode en plaatsnaam van postbusnummer
Nieuw telefoonnummer 03402 - 33171
Datum van verhuizing 25-09-'84
Handtekening Claudia

Een grijzige figuur
die ongemerkt tracht
voorbij te gaan;
maar daardoor
aandacht trekt...
en door zijn
ouderwetse beleefdheid,
door - af en toe -
zijn clowneske gezicht,
soms in-trieste, oud...

maar ook jong
verlicht van binnenuit
een man, krachtig,
met harde spieren
van verzet.

HENK SCHRAM

Overleden: : 9 oktober 1984